TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ

"Köklerden Geleceğe"

ÖĞRENCİ PROFİLİ: (YETKİN VE ERDEMLİ İNSAN): Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin nihai hedefi, yetkin ve erdemli insanlar yetiştirmektir.

Ontolojik Bütünlük: (Ruh ve Beden Bütünlüğü): İnsanın ontolojik bütünlüğünü esas alan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, öğrencinin bedensel, zihinsel, ruhsal ve sosyal yönlerini dengeli bir şekilde geliştirmeyi hedefleyen bütüncül bir yaklaşıma sahiptir.

Epistemolojik Bütünlük: (Bilgi ve Bilgelik): Çok yönlü düşünme becerisinin geliştirilmesini amaçlayan epistemolojik bütünlük; öğrencinin nasıl düşündüğü, bilgiye nasıl eriştiği, bilgiyi nasıl öğrendiği gibi hususlarla ilgilidir.

Zamansal Bütünlük: (Geçmişten Geleceğe Eğitim): Hayatın her aşamasında devam eden eğitimin geçmişten geleceğe uzanan bir süreç olarak ele alınması gerektiğini vurgulayan zamansal bütünlük, öğrencinin bireysel geçmişi ile sınırlı olmayan bir kavramdır. Toplumun bir ferdi olarak öğrenci, içinde büyüdüğü toplumla ortak bir geçmişe sahiptir.

Aksiyolojik Olgunluk: (Ahlaki Bilinç ve Estetik Bakış Açısı): Etiğin ve estetik değer yargılarının olgunlaşmasını ifade etmektedir. Bu bağlamda öğrencinin değerleri ve ahlaki ilkeleri anlayıp değerlendirmesini; bunlara uygun davranma becerisiyle çevresini algılamada, düşüncelerini hayata geçirmede ve üretmede estetik duyarlılığa sahip olmasını kapsamaktadır.

BİLGE

a) Bağımsız ve özgür düşünen: Kendi düşünce süreçlerini geliştirir. Farklı görüşleri eleştirip analiz eder, düşünce ve inançlarını özgürce ifade etme becerisi kazanırken kendi değer ve inançlarıyla uyumlu bir şekilde düşünerek karar vermeyi öğrenir. Başkalarının haklarına saygı duyar ve bağımsız düşünme becerilerini kullanır.
b) Belagat sahibi: Dilin inceliklerini, söz sanatlarını ve iletişim becerilerini başarılı bir şekilde kullanır.
c) Bilgilerini paylaşan: Bilgi ve deneyimlerini aktarır. İletişim yoluyla bilgi alışverişine katkı sağlar.
ç) İlme ulaşan: Dünyayı anlama ve anlamlandırma için bilgiye ulaşmaya istekli bir şekilde ilerler.
d) Estetik duyarlılık sahibi: Çevresindeki sanat eserleri ve kültürel değerler konusunda bilinçli ve duyarlıdır.

ESTETİK

a) Güzelliğe duyarlı: Güzel bakmayı bilir. Estetik değerlere duyarlıdır ve güzellikleri takdir eder. Ahlaki değerlerle uyumlu bir şekilde güzellik anlayışını oluşturur.
b) Olgun: Zorlukları olgunlukla karşılar. Sorumluluklarını yerine getirme konusunda tutarlıdır.
c) Seçici: Karar alırken seçicidir, seçimlerini dikkatli yapar, etkili ve nitelikli sonuçlar elde etmeye çalışır. ç) Zarif: Hoşa giden, zarafetli bir davranış ve iletişim tarzına sahiptir; başkalarına saygılı ve nazik bir şekilde yaklaşır.
d) Ölçülü: Dengeli bir şekilde davranır. Aşırılıklardan kaçınır ve ölçülü bir hayat tarzını benimser.
e) Sanatsal yeteneklerini bilen ve kullanan: Kendi sanatsal becerilerinin farkında olma, sanat eserleri üretme veya sanatsal ifadelerde bulunma konusunda isteklidir.

SORGULAYICI

a) Meraklı: Öğrenme sürecine merakla yaklaşır ve konulara derinlemesine ilgi gösterir.
b) Eleştirel düşünen: Bilgi, olgu, olay ve meseleleri değişik referans kaynaklarıyla değerlendirir.
c) Araştırmacı: Sorun ve konuları daha iyi anlamak için araştırma yapmaya isteklidir, araştırmacılığı bir tavır olarak edinir.
ç) Esnek: Değişen koşullara uyum sağlama becerisine sahiptir ve yeni fikirlere açık bir şekilde öğrenmeye devam eder.
d) İş birliği yapan: Etkili iletişim kurar, grup çalışmalarına katkı sağlar ve farklı bakış açılarına saygı duyar. e) Problem çözen: Karşılaştığı problemleri tanımlar, yaratıcı ve etkili bir şekilde çözer; çözüm odaklıdır.

ÜRETKEN

a) Hayal ve hedefleri olan: Ülkesi ve kendi geleceğiyle ilgili hayal kurar ve hedefler belirler. Bu hedeflere ulaşmak için plan yapar, kendini bu hayal ve hedeflere adar.
b) Çalışkan: Öğrenme sürecine aktif ve düzenli bir şekilde katılır, öğrenmek için emek harcar.
c) Öğrenmeye istekli: Hayat boyu öğrenir ve öğrenme fırsatlarını arar.
ç) Azimli ve sabırlı: Zorluklarla karşılaştığında yılmaz, hedeflerine ulaşmak için azimle çalışır.
d) İletişime ve dayanışmaya açık: Etkili iletişim kurar, bir ekibin parçası olur, dayanışma içinde grup çalışmalarına katılır.
e) Yaratıcı: Yeni fikirler üretme konusunda yeteneklidir. Sorunları farklı temel yaklaşımlardan ele alır ve yenilikçi çözümler geliştirir.

Prof. Dr. Mevlüt GÜNDÜZ

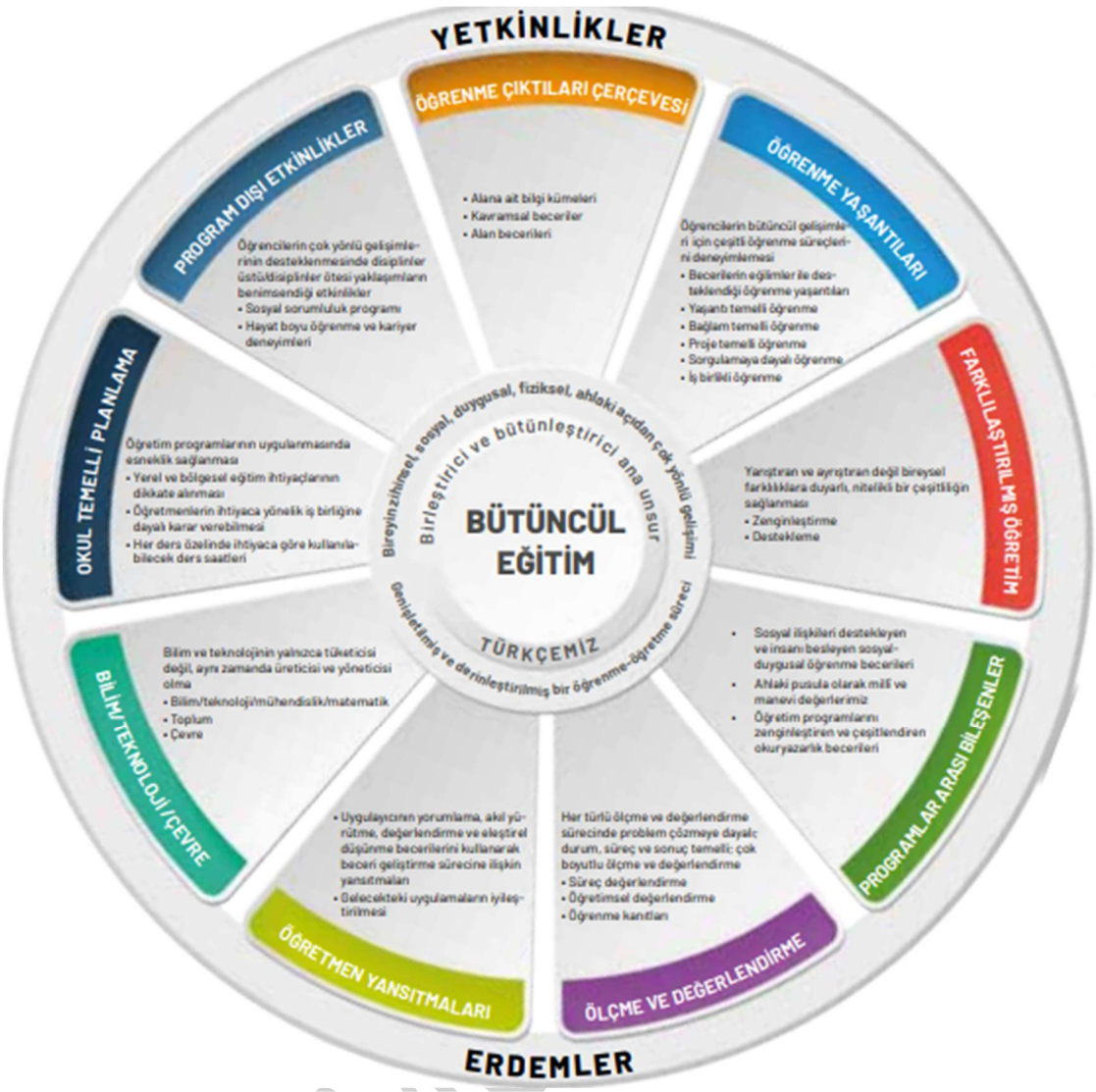

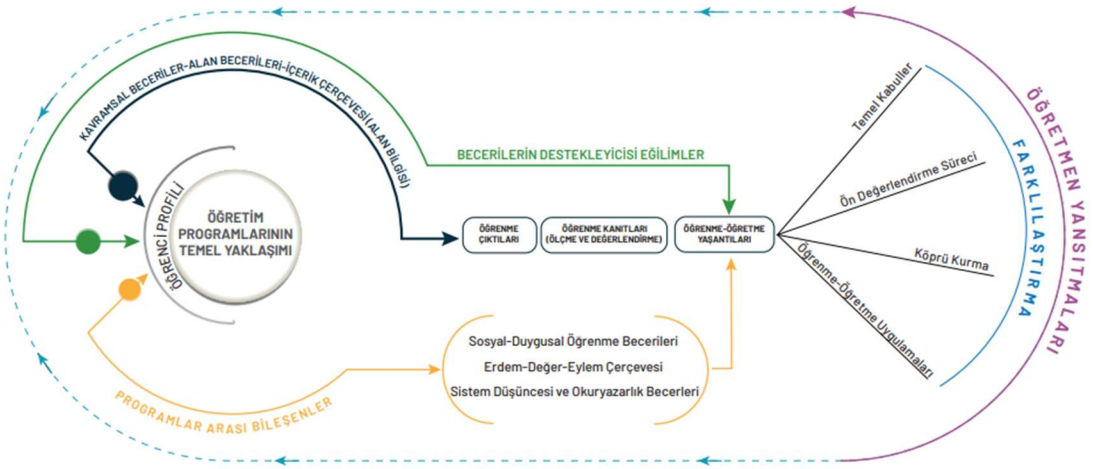
BÜTÜNCÜL EĞİTİM YAKLAŞIMI

İnsan, doğası gereği çok yönlü bir varlıktır. Bu doğrultuda insanın zihinsel, sosyal, duygusal, fiziksel, ahlaki bakımdan çok yönlü gelişimini destekleme ihtiyacı "bütüncül eğitim yaklaşımı"nı gerektirmektedir. Bütüncül eğitim, insan ve toplum hayatında yer alan tüm alanların dikkate alındığı bir eğitim yaklaşımıdır. Bütüncül eğitimin en genel hedefi; insanı temel erdemler doğrultusunda yetiştirmek, insanın kendisi dâhil tüm varlıkların varoluşunun değerini bir varoluşsal bütünlük içinde kavramasıyla hayatı anlamlı kılmaktır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin ana hedefi olan bireyin zihinsel, sosyal, duygusal, fiziksel ve ahlaki açıdan çok yönlü gelişimi;
• öğretim programları,
• projeler ve programlar,
• sosyal etkinlikler,
• dijital ekosistem,
• öğretmen gelişimi gibi birçok unsurun birlikte hareket etmesini gerektirmektedir.

Prof.Dr.

Bilgi Görseli: *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Program Geliştirme Tasarımı*

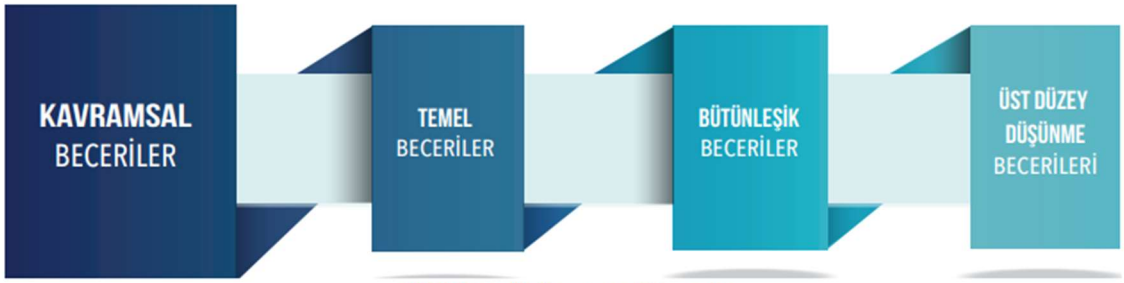
- Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde karmaşık ve soyut fikirleri eyleme dönüştürme sürecinde ortaya çıkan **kavramsal beceriler** ile bu becerilerin derslere özgü yapılarını temsil eden **alan becerileri**; ilgili derse ait bilgi kümelerini temsil eden **içerik çerçevesi** ile bütünleşerek **öğrenme çıktılarını** oluşturmaktadır. Öğrencilerin öğrenme çıktılarına ulaşma düzeyini belirlemek için ise öğrenme kanıtları kullanılmaktadır.
- Modelde ayrıca öğrencilerin becerilerini geliştirmek ve eyleme geçirmek için temel bir bileşen olarak yer alan **eğilimler** ile öğretim sürecinin dinamik bir yapıda ilerlemesine ve eğitimin örtük hedeflerinin özetlenmesine yardımcı olan **sosyal-duygusal öğrenme becerileri**, E**rdem-Değer-Eylem Çerçevesi, sistem düşüncesi ve okuryazarlık becerilerinden oluşan programlar arası bileşenlere** yer verilmiştir.

- Öğrenme çıktılarının hayata geçirildiği ve öğrenme kanıtlarının kullanıldığı öğrenme-öğretme yaşantılarının öğrenme-öğretme uygulamaları bölümünde eğilimler ve programlar arası bileşenlerle desteklenerek öğrencilere zengin bir öğrenme ortamı sağlamaktadır.

ÖĞRENME ÇIKTILARI ÇERÇEVESİ

Programın temel ögelerinden biri olan dersin hedefleri, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne göre hazırlanan öğretim programlarında öğrenme çıktıları olarak ifade edilmektedir.

KAVRAMSAL BECERİLER

Bilgi Görseli: *Kavramsal Beceriler*

Temel Beceriler: Karmaşık bir süreç gerektirmeden edinilen, gözlenebilen eylemleri ifade eder. Saymak, okumak, yazmak, çizmek, bulmak, seçmek, belirlemek, işaret etmek, ölçmek, sunmak, çevirmek, kaydetmek gibi eylemler temel beceriler arasında gösterilebilir.

Bütünleşik Beceriler: Süreç modellemesi yapılabilen eylemleri ifade eder. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğretim programlarında (I) çelişki giderme, (II) gözlemleme, (III) özetleme, (IV) çözümleme, (V) sınıflandırma, (VI) bilgi toplama, (VII) karşılaştırma, (VIII) sorgulama, (IX) genelleme, (X) çıkarım yapma, (XI) gözleme dayalı tahmin etme, (XII) mevcut bilgiye/veriye dayalı tahmin etme, (XIII) yapılandırma, (XIV) yorumlama, (XV) yansıtma, (XVI) muhakeme (akıl yürütme), (XVII) değerlendirme, (XVIII) tartışma, (XIX) mantıksal denetleme ve (XX) sentezleme olmak üzere yirmi bütünleşik beceri tanımlanmıştır.

Süreç bileşeni, bir hedefe ulaşmak, bir işi tamamlamak veya bir kavramı öğrenmek için izlenen yolu (süreci) oluşturan her bir alt aşama veya parçadır. Bütünü meydana getiren, o işin nasıl yapılacağını adım adım açıklayan temel unsurlardır.

İki veya daha fazla olay/konu/durum arasındaki tutarsızlığı düzeltme çabasını ifade eder.

KB2.1. Çelişki Giderme Becerisi

Süreç Bileşenleri
KB2.1.SB1. Çelişkinin/tutarsızlığın nerede olduğunu belirlemek
KB2.1.SB2. İlgili hedefe ulaşmak için olası yolları araştırmak
KB2.1.SB3. Uygun yolu seçerek harekete geçmek ve takip etmek
KB2.1.SB4. Elde edilen çözümü değerlendirmek

Doğal ortamdaki nesne ve olaylara ait özelliklerin duyular aracılığıyla belirlenmesini ifade eder.

KB2.2. Gözlemleme Becerisi

Süreç Bileşenleri
KB2.2.SB1. Gözleme ilişkin amaç-ölçüt belirlemek
KB2.2.SB2. Uygun veri toplama aracı ile veri toplamak
KB2.2.SB3. Toplanan verileri sınıflandırmak ve kaydetmek

KB2.3. Özetleme Becerisi

Bir metnin ya da konuşmanın özünü anlamayı, anladıklarını mantıksal bir çerçevede ana hatlarıyla kısaltarak yorumlamayı ve kendi cümleleri ile aktarmayı/dönüştürmeyi ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.3.SB1. Metin/olay/konu/durum ile ilgili çözümleme yapmak
KB2.3.SB2. Metin/olay/konu/durum ile ilgili sınıflandırma yapmak
KB2.3.SB3. Metni/olayı/konuyu/durumu yorumlamak (kendi cümleleri ile aktarmak)

KB2.4. Çözümleme Becerisi

Bir bütünü parçalarına ayırarak parçalar arasındaki ilişkileri belirlemeyi ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.4.SB1. Nesne, olgu ve olaylara ilişkin parçaları belirlemek
KB2.4.SB2. Parçalar arasındaki ilişkileri belirlemek

KB2.5. Sınıflandırma Becerisi

Nesneleri/olguları/olayları, gözlem ya da ölçme sonucunda belirlenen özelliklerine ve birbirleriyle ilişkilerine göre gruplara ayırmayı ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.5.SB1. Nesnelere/olgulara/olaylara ilişkin değişkenleri/ölçütleri belirlemek
KB2.5.SB2. Nesneleri/olguları/olayları ayrıştırmak veya bölmek
KB2.5.SB3. Nesneleri/olguları/olayları tasnif etmek
KB2.5.SB4. Nesneleri/olguları/olayları etiketlemek

KB2.6. Bilgi Toplama Becerisi

Olay/konu/durum ile ilgili istenen bilgiyi çeşitli yöntemlerle elde etmeyi, doğrulamayı ve kaydetmeyi ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.6.SB1. İstenen bilgiye ulaşmak için kullanacağı araçları belirlemek
KB2.6.SB2. Belirlediği aracı kullanarak olay/konu/durum hakkındaki bilgileri bulmak
KB2.6.SB3. Olayla/konuyla/durumla ilgili ulaşılan bilgileri doğrulamak
KB2.6.SB4. Olayla/konuyla/durumla ilgili ulaşılan bilgileri kaydetmek

KB2.7. Karşılaştırma Becerisi

Birden fazla kavram veya durum arasındaki benzerlik ve farklılıkların belirlenmesini ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.7.SB1. Birden fazla kavram veya duruma ilişkin özellikleri belirlemek
KB2.7.SB2. Belirlenen özelliklere ilişkin benzerlikleri listelemek
KB2.7.SB3. Belirlenen özelliklere ilişkin farklılıkları listelemek

KB2.8. Sorgulama Becerisi

Olaya/konuya//duruma ilişkin farkında olma, anlamlı sorular sorma, bilgi edinme ve bunları değerlendirme sürecini ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.8.SB1. Merak ettiği konuyu tanımlamak
KB2.8.SB2. İlgili konu hakkında sorular sormak
KB2.8.SB3. İlgili konu hakkında bilgi toplamak
KB2.8.SB4. Toplanan bilgilerin doğruluğunu değerlendirmek
KB2.8.SB5. Toplanan bilgiler üzerinden çıkarım yapmak

KB2.9. Genelleme Becerisi

Çeşitli olayları/konuları/durumları araştırma ve aralarındaki özellikleri ilişkilendirip genişleterek yargıya varmayı ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.9.SB1. Olay/konu/durum hakkında bilgi toplamak
KB2.9.SB2. Ortak özellikleri belirlemek
KB2.9.SB3. Ortak olmayan özellikleri belirlemek
KB2.9.SB4. Örüntüler üzerinden önermede bulunmak

KB2.10. Çıkarım Yapma Becerisi

Önerme ve varsayımlara dayalı olarak sonuca ulaşmayı ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.10.SB1. Mevcut bilgisi dâhilinde varsayımda bulunmak
KB2.10.SB2. Örüntüleri listelemek
KB2.10.SB3. Karşılaştırmak
KB2.10.SB4. Önerme sunmak
KB2.10.SB5. Değerlendirmek

KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme Becerisi

Mevcut olay/konu/durum ile ilgili ön gözlemlerden veya deneyimlerden yola çıkarak çıkarım yapmayı ve buna ilişkin yargıda bulunmayı ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.11.SB1. Mevcut olaya/konuya/duruma ilişkin ön gözlem ve/veya deneyimi ilişkilendirmek
KB2.11.SB2. Mevcut olaya/konuya/duruma ilişkin çıkarım yapmak
KB2.11.SB3. Mevcut olaya/konuya/duruma ilişkin yargıda bulunmak

KB2.12. Mevcut Bilgiye/Veriye Dayalı Tahmin Etme Becerisi

Mevcut olaya/konuya/duruma ilişkin eldeki veriler üzerinden hesaplamalar yaparak yargıda bulunmayı ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.12.SB1. Mevcut olaya/konuya/duruma ilişkin bilgi/veri toplamak ya da ön bilgileri kullanmak
KB2.12.SB2. Elde edilen veriler üzerinde kurala dayalı hesaplama yapmak
KB2.12.SB3. Mevcut olaya/konuya/duruma ilişkin ileriye yönelik yargıda bulunmak

Mevcut olaydan/konudan/durumdan hareketle ilişkileri görme ve bunlardan uyumlu bir bütün oluşturma sürecini ifade eder.

KB2.13. Yapılandırma Becerisi

Süreç Bileşenleri
KB2.13.SB1. Mevcut olayı/konuyu/durumu inceleyerek hiyerarşik, nedensel ya da mantıksal ilişkiler ortaya koymak
KB2.13.SB2. Tespit ettiği ilişkilerle ilgili ön bilgilerden yararlanarak uyumlu bir bütün oluşturmak/ortaya koymak

Mevcut olayı/konuyu/durumu bağlamından koparmadan yeniden açıklamayı ifade eder.

KB2.14. Yorumlama Becerisi

Süreç Bileşenleri
KB2.14.SB1. Mevcut olayı/konuyu/durumu incelemek
KB2.14.SB2. Mevcut olayı/konuyu/durumu bağlamdan kopmadan dönüştürmek
KB2.14.SB3. Kendi ifadeleriyle olayı/konuyu/durumu nesnel, doğru ve anlamı değiştirmeyecek şekilde yeniden ifade etmek

Bir durumu gelecekteki durumlara uygulamak için deneyimlerden yola çıkarak gözden geçirmeyi, çıkarımda bulunmayı ve değerlendirmeyi ifade eder.

KB2.15. Yansıtma Becerisi

Süreç Bileşenleri
KB2.15.SB1. Deneyimi gözden geçirmek
KB2.15.SB2. Deneyime dayalı çıkarım yapmak
KB2.15.SB3. Ulaşılan çıkarımları değerlendirmek

KB2.16. Muhakeme (Akıl Yürütme) Becerisi

Tümevarım/tümdengelim/analoji yaklaşımlarını kullanarak mevcut olaya/konuya/duruma ilişkin çıkarımlara ulaşma sürecini ifade eder.

Mevcut olaya/konuya/duruma ilişkin gözleme dayalı örüntü oluşturmayı ve genellemeler yapmayı ifade eder.

KB2.16.1. Tümevarımsal Akıl Yürütme Becerisi

Süreç Bileşenleri
KB2.16.1.SB1. Gözlem yapmak
KB2.16.1.SB2. Örüntü bulmak
KB2.16.1.SB3. Genelleme yapmak

Olaya/konuya/duruma ilişkin genelden genele veya genelden özele ilişki kurarak düşünmeyi ifade eder.

KB2.16.2. Tümdengelimsel Akıl Yürütme Becerisi

Süreç Bileşenleri
KB2.16.2.SB1. Olayı/konuyu/durumu belirlemek
KB2.16.2.SB2. Olay/konu/durum arasında bütün-bütün veya bütün-parça ilişkisi kurmak
KB2.16.2.SB3. Genelden genele veya genelden özele çıkarım yapmak

En az mevcut iki olay/konu/durum arasındaki yapısal ve işlevsel benzerliklerden hareketle düşünmeyi ifade eder.

KB2.16.3. Analojik Akıl Yürütme Becerisi

Süreç Bileşenleri
KB2.16.3.SB1. Birden fazla durumu gözlemlemek
KB2.16.3.SB2. Birden fazla durumun niteliklerini tespit etmek
KB2.16.3.SB3. Benzerliklerden çıkarım yapmak

KB2.17. Değerlendirme Becerisi

Mevcut olaya/konuya/duruma ilişkin ölçüt belirleyerek ölçme yapmayı ve ölçme sonuçlarını belirlediği ölçütlerle karşılaştırarak yargıda bulunmayı ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.17.SB1. Mevcut olaya/konuya/duruma ilişkin ölçüt belirlemek
KB2.17.SB2. Mevcut olaya/konuya/duruma ilişkin ölçme yapmak
KB2.17.SB3. Ölçme sonuçlarını belirlediği ölçütlerle karşılaştırmak
KB2.17.SB4. Karşılaştırmalarına ilişkin yargıda bulunmak

KB2.18. Tartışma Becerisi

Herhangi bir konu hakkında görüşlerini mantıksal çerçevede sunmayı, başka görüşleri dinlemeyi ve kendi görüşlerini başka görüşlerle mantıksal açıdan kıyaslamayı ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.18.SB1. Mantıksal temellendirme yapmak
KB2.18.SB2. Mantıksal çelişkileri ve/veya tutarsızlıkları tespit etmek
KB2.18.SB3. Çürütmek veya kabul etmek

KB2.19. Mantıksal Denetleme Becerisi

Bir önerme ya da çıkarımı formel (biçimsel) olarak akıl ilkeleri ve akıl yürütme biçimlerine uygun şekilde işe koşmayı ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.19.SB1. Önermeleri dönüştürmek
KB2.19.SB2. Ölçüt bağlamında kuralları uygulamak
KB2.19.SB3. Ölçüt bağlamında yargıda bulunmak

KB2.20. Sentezleme Becerisi

Parçalar arasında ilişki kurarak parçaları özgün bir bütün oluşturmak yolu ile bir araya getirme sürecini ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.20.SB1. Parçaları belirlemek
KB2.20.SB2. Parçalar arası ilişki kurmak
KB2.20.SB3. Parçaları birleştirerek özgün bir bütün oluşturmak

Üst Düzey Düşünme Becerileri: Bütünleşik becerilerden en az ikisini içeren ve çok boyutlu zihinsel süreçler gerektiren eylemleri ifade eder. Kavramsal becerilerde vurgulandığı üzere temel ve bütünleşik beceriler arasında bir aşamalılık ilişkisi bulunmamaktadır. Bu beceriler, üst düzey düşünme becerilerinin hayata geçirilmesindeki alt yapıyı oluşturmaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde (I) karar verme, (II) problem çözme ve (III) eleştirel düşünme olmak üzere üç üst düzey düşünme becerisi tanımlanmıştır.

KB3.1. Karar Verme Becerisi

Bir ihtiyaç hâlinde karar durumuna ilişkin amacı belirleme, bilgi arama/toplama, olası alternatif önermeler/seçenekler oluşturma, oluşturduğu önermeler/seçenekler üzerinde mantıksal denetleme yapma, ulaşılan yapıya dayalı seçim yapma ve kararın sonuçları üzerinde yansıtma yapma becerisini ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB3.1.SB1. Karar durumuna ilişkin amacı belirlemek
KB3.1.SB2. Karara ilişkin bilgi aramak/toplamak
KB3.1.SB3. Karara ilişkin olası alternatif önermeler/seçenekler oluşturmak
KB3.1.SB4. Alternatif önermeler/seçenekler üzerinde mantıksal denetleme yapmak
KB3.1.SB5. Ulaştığı yapıya dayalı seçim yapmak
KB3.1.SB6. Kararının sonuçları üzerinde yansıtma yapmak

KB3.2. Problem Çözme Becerisi

Karşılaşılan sorunla baş edebilmek için duruma ilişkin yapılandırma, özetleme, gözleme dayalı/mevcut bilgiye/veriye dayalı tahmin etme, akıl yürütme, yansıtmada/değerlendirmede bulunmayı kapsayan zihinsel işlemleri yürütebilmeyi ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB3.2.SB1. Problemi yapılandırmak
KB3.2.SB2. Problemi özetlemek
KB3.2.SB3. Problemin çözümüne yönelik gözleme dayalı/mevcut bilgiye/veriye dayalı tahminde bulunmak
KB3.2.SB4. Problemin çözümüne yönelik önermeler üzerinden akıl yürütmek
KB3.2.SB5. Problemin çözümüne ilişkin yansıtmada/değerlendirmede bulunmak

KB3.3. Eleştirel Düşünme Becerisi

Karşılaşılan bilgilere ilişkin sorgulama, akıl yürütme ve yansıtma becerisini ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB3.3.SB1. Olayı/konuyu/problemi veya durumu sorgulamak
KB3.3.SB2. Sorgulanan olay/konu/problem veya durum ile ilgili akıl yürütmek
KB3.3.SB3. Akıl yürütmeyle ulaştığı çıkarımları yansıtmak

EĞİLİMLER

Bilgi Görseli: *Eğilimler*

Benlik Eğilimleri (E1)

Kişinin içsel özelliklerini ve kişiliğini, sergileyeceği becerilere yansıtmasını ifade eder. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde (I) merak, (II) bağımsızlık, (III) azim ve kararlılık, (IV) kendine inanma (öz yeterlilik), (V) kendine güvenme (öz güven) ve (VI) seçicilik olmak üzere altı benlik eğilimi tanımlanmıştır.

E1.1. **Merak**	Yeni ve ilginç bir bilgi veya nesneyle karşılaşıldığında duyulan gözlemleme, araştırma, keşfetme ve anlama arzusuna ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.
E1.2. **Bağımsızlık**	Başka kişi, grup ya da bir otoritenin etkisi ve baskısı olmadan düşünce, ifade ve eylemlerde özgür seçimler yapılarak ifade ve eylemlerin sorumluluğunu alabilmeye ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.
E1.3. **Azim ve Kararlılık**	Bir işi/eylemi yerine getirme konusundaki gayreti ve bu yöndeki kararları her türlü zorluğa karşı yılmaksızın uygulama çabasına yönelik zihinsel örüntüleri ifade eder.
E1.4. **Kendine İnanma (Öz Yeterlilik)**	Belirlenen hedefleri gerçekleştirme sürecinde gerekli eylemleri planlama ve yürütme becerisine olan kişisel inanca ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.
E1.5. **Kendine Güvenme (Öz Güven)**	Belirlenen bir hedefin, işin veya eylemin gerçekleştirebileceğine ilişkin yeteneğe, kapasiteye ve yargılara olan inancına ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.
E1.6. **Seçicilik**	Bireyin bir bilgi, durum ya da eylem karşısında anlamlı ve etkili olanı ayırt etme; kendi amaç, değer, ilke ve ölçütlerine uygun olanı bilinçli biçimde tercih etme ya da tercih etmeme yönünde zihinsel eleme ve kullanmaya ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder. Bu eğilim, bireyin kendi birikimiyle uyumlu tercihler yapma, kararlarının arkasında gerekçeler bulundurma ve seçimlerinde öznel sorumluluğu üstlenme tutumunu yansıtır.

Prof.

Sosyal Eğilimler (E2)

Kişinin içsel özelliklerini ve kişiliğini sosyal bir ortam içerisinde sergileyeceği becerilere yansıtmasını ifade eder. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde (I) empati, (II) sorumluluk, (III) girişkenlik, (IV) güven ve (V) oyunseverlik olmak üzere beş sosyal eğilim tanımlanmıştır.

E2.1. **Empati**	Çevresindeki kişilerin duygu ve düşüncelerini hissederek içselleştirip dönüt vermesine ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.
E2.2. **Sorumluluk**	Üstlenilen görev doğru ve zamanında yerine getirilirken verilen kararların ve yerine getirilen eylemlerin sonuçlarını üstlenerek gerektiğinde bu sonuçlarla ilgili hesap verilmesine ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.
E2.3. **Girişkenlik**	Diğer kişilerin haklarına saygılı olmak koşuluyla belirli sınırlar içerisinde yapılmak istenileni ve istenilmeyi belirleyebilme gücü ve enerjisine ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.
E2.4. **Güven**	Arzulanan bir amaca ulaşmak için karşı tarafın niyet veya davranışlarının ahlaka uygun, adaletli, yapıcı ve fayda sağlaması açısından öngörülebilir olma inancına ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.
E2.5. **Oyunseverlik**	Bilgi/konu/kavram veya davranışı öğrenme sürecinin keyifli ve eğlenceli hâle getirilebilmesine ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.

Entelektüel Eğilimler (E3)

Kişinin zihinsel ve düşünsel birikimlerini sergileyeceği becerilere yansıtmasını ifade eder. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde (I) muhakeme, (II) odaklanma, (III) yaratıcılık, (IV) gerçeği arama, (V) açık fikirlilik, (VI) analitiklik, (VII) sistematiklik, (VIII) soru sorma, (IX) şüphe duyma ve (X) eleştirel bakma olmak üzere on entelektüel eğilim tanımlanmıştır.

E3.1. **Muhakeme**	Bir konuya/duruma/olaya/olguya ilişkin bilgi, veri ve unsurları dikkatle değerlendirerek mantıklı, tutarlı ve doğru sonuçlara ulaşma; kavramlar ve düşünceler arasında anlamlı bağlantılar kurarak karşılaştırmalar yapabilmeye dair zihinsel süreçleri farkındalık, bakış açısı, tutum ve davranışa dönüştürmeye yönelik zihinsel örüntüleri ifade eder.

Prof.

E3.2. **Odaklanma**

Belirlenen bir hedefe ulaşmak için gereken çabanın, zihinsel ve bedensel enerjinin en iyi düzeyde kullanılmasına ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.

E3.3. **Yaratıcılık**

Farklı açılardan olaylara bakabilme yeteneği ile geçmiş deneyimleri de işe katarak alışılagelmiş kalıpların dışında yeni durumlara uyum sağlayarak özgün ürün, fikir üretilmesine ve problemlere çözümler oluşturulmasına ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.

E3.4. **Gerçeği Arama**

Gerçeği bulmak için nesnel ve dürüstçe bir yaklaşıma sahip olunmasına, sorgulama ve doğruya ulaşmak için kararlılıkla hareket edilmesine ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.

E3.5. **Açık Fikirlilik**

Olaylar ve durumlara kalıpların dışına çıkarak meraklı, saygılı ve ön yargısız şekilde bakabilmeyi; farklı deneyimler, fikirler ve önerilere açık olabilmeyi içeren zihinsel örüntüleri ifade eder.

E3.6. **Analitiklik**

Problemlerin çözümünde meydana gelebilecek durumları öngörerek nesnel kanıtlar kullanma ve akıl yürütme yoluyla çözüme ulaşılabilmesine ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.

E3.7. **Sistematiklik**

Çeşitli durumların belirli bir yöntemle düzenli, örgütlü, odaklı ve gayretli şekilde ele alınmasına ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.

E3.8. **Soru Sorma**

Kendisine, çevresine ve evrene ilişkin bilme ve anlama ihtiyacına yönelik öğrenme ve keşfetme arzusu ile özgürce sorgulamalar yapabilmesine ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.

E3.9. **Şüphe Duyma**

Kendisine sunulan bir bilgi karşısında emin olamama durumundan hareketle bu bilgiyi en küçük parçalarına kadar bölmesini ve her aşamada işlemlerini kontrol ederek emin olduğu her adımda bir üst basamağa çıkmasını hedefleyen zihinsel örüntüleri ifade eder.

E3.10. **Eleştirel Bakma**

Bir düşünce, argüman ve bilginin doğruluğunun değerlendirilmesine; bilginin etkili bir şekilde elde edilmesine, karşılaştırılmasına ve kullanılmasına; ifadelerin anlaşılmasına, çelişik olup olmadığının yargılanmasına, güvenilir olup olmadığının tespit edilmesine, kesin yargılarla ortaya konulup konulmadığının belirlenmesine ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.

Alan Becerileri, becerilerin süreç boyunca kullanılması bağlama dayalı bilgi kümelerini gerektirmektedir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Öğretim programlarının temel bileşenlerinden olan içerik çerçevesi, öğrenme sürecinde ele alınan bilgi kümesini temsil etmektedir.
- Becerilerin gerçekleşmesine zemin hazırlayan içerik çerçevesi, becerilerle bir araya gelerek öğrenme çıktılarını oluşturmakta ve "Öğrenci ne bilmeli?" sorusuna cevap vermektedir.
- Öğretim programlarında içerik hem yatay hem de dikey boyutta ele alınmıştır. Yatay boyut, farklı konu alanları arasındaki ilişkiyi gösterirken dikey boyut ise herhangi bir konu alanının farklı sınıf düzeylerine göre seviyesini ifade etmektedir.
- Öğretim programlarında oluşturulan bilgi kümeleri; disipline özgü, disiplinler arası, epistemik ve işlemsel bilgi olarak belirlenmiştir.

Disipline özgü bilgi, öğrencilerin dünyayı anlamasına ve diğer bilgi türlerini içselleştirmesine olanak sağlayan; disipline özgü genelleme, ilke, anahtar kavramlar ve sembollere yönelik geliştirilen derin bir anlayışı kapsamaktadır.
Disiplinler arası bilgi, bir disiplinin konu ve kavramlarını farklı disiplinlerin konu ve kavramları ile ilişkilendirmeyi ifade etmektedir.
Epistemik bilgi, alan uzmanlarının nasıl çalıştığını ve düşündüğünü anlamaya yardımcı olan bilgi kümesidir. Bu bilgi kümesi ile öğrencilerin öğrenmenin amacını bulmalarını, öğrenme uygulamalarını anlamalarını, disipline özgü bilgilerini genişletmelerini ve öğrenmeyi derinleştirmelerini sağlamak amaçlanmaktadır.
İşlemsel bilgi, bir şeyin yapılma sürecini, bir hedefe ulaşmak için gerçekleştirilen eylem adımlarını anlamayı sağlayan bilgi türüdür.

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

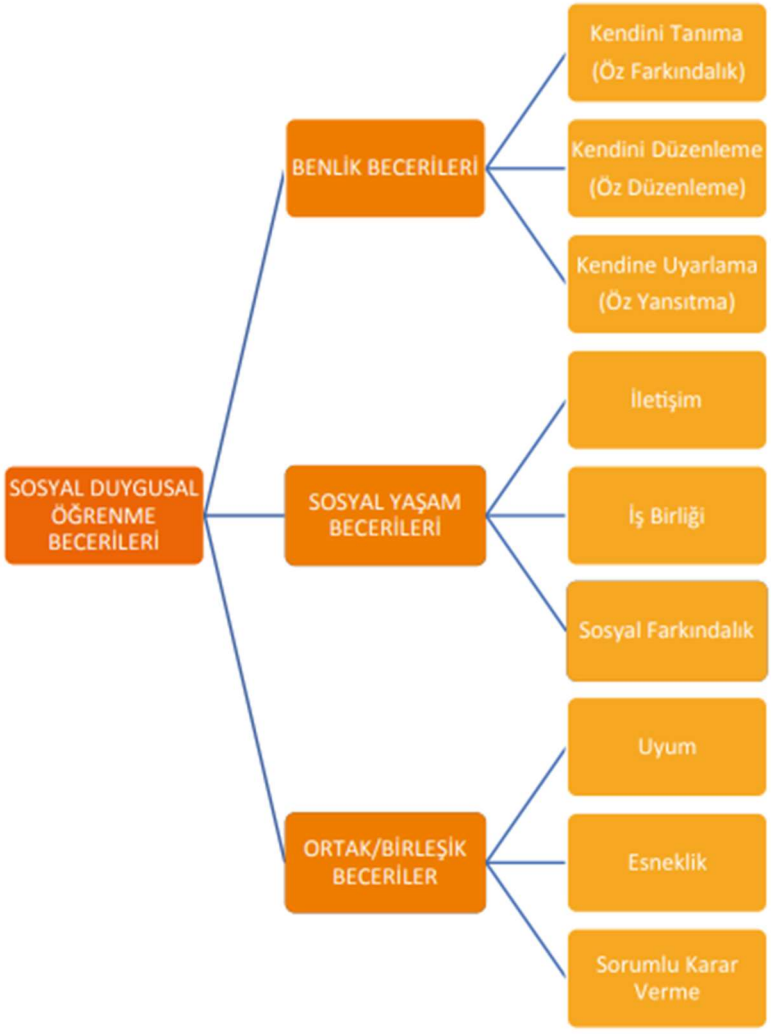
Programlar arası bileşenler, insanın kişisel, sosyal, entelektüel ve ahlaki açıdan bütüncül gelişimini sağlamayı hedefleyen yapısıyla öğretim programlarının tamamlayıcısı niteliğindedir. Öğretim programlarında yer verilen programlar arası bileşenler, öğretim sürecinin dinamik bir yapıda ilerlemesini sağlamakta ve aynı zamanda eğitimin örtük hedeflerini özetlemektedir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde üç farklı programlar arası bileşen tanımlanmaktadır. Bu bileşenler şunlardır:
1. Sosyal-duygusal öğrenme becerileri
2. Ahlaki pusula olarak millî ve manevi değerlerimiz: Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi
3. Öğretim programlarını zenginleştiren sistem düşüncesi ve okuryazarlık becerileri

Prof. Dr. Mevlüt

SOSYAL-DUYGUSAL ÖĞRENME BECERİLERİ

Bilgi Görseli: *Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri*

Benlik Becerileri

Kendini Tanıma (Öz Farkındalık Becerisi): Kişisel özelliklerin duygu, düşünce ve davranışlara yansımasının bilincinde olunmasını ifade eder.

Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi): Kişisel hedeflere ulaşabilmek için duygu, davranış ve bilişsel stratejilerin izlenip değerlendirilmesi ve pekiştirilerek kontrol edilmesini ifade eder.

Kendine Uyarlama (Öz Yansıtma Becerisi): Duygu, düşünce ve davranışların dönüştürüp geliştirilmesi için değerlendirmeler yapılmasını ve bu değerlendirmelere dayalı tepkiler oluşturulmasını ifade eder.

Sosyal Yaşam Becerileri

İletişim Becerisi: Duygu, düşünce veya bilgilerin sözlü ya da sözsüz olarak başkalarına iletilmesini ifade eder.
İş Birliği Becerisi: Ortak bir hedefe ulaşmak için iki veya daha fazla kişinin birlikte çalışabilmesini ifade eder.
Sosyal Farkındalık Becerisi: Farklı geçmiş, kültür ve şartlardan gelen kişiler de dâhil olmak üzere başkalarının bakış açılarını anlama ve onlarla hemhâl olmayı ifade eder.

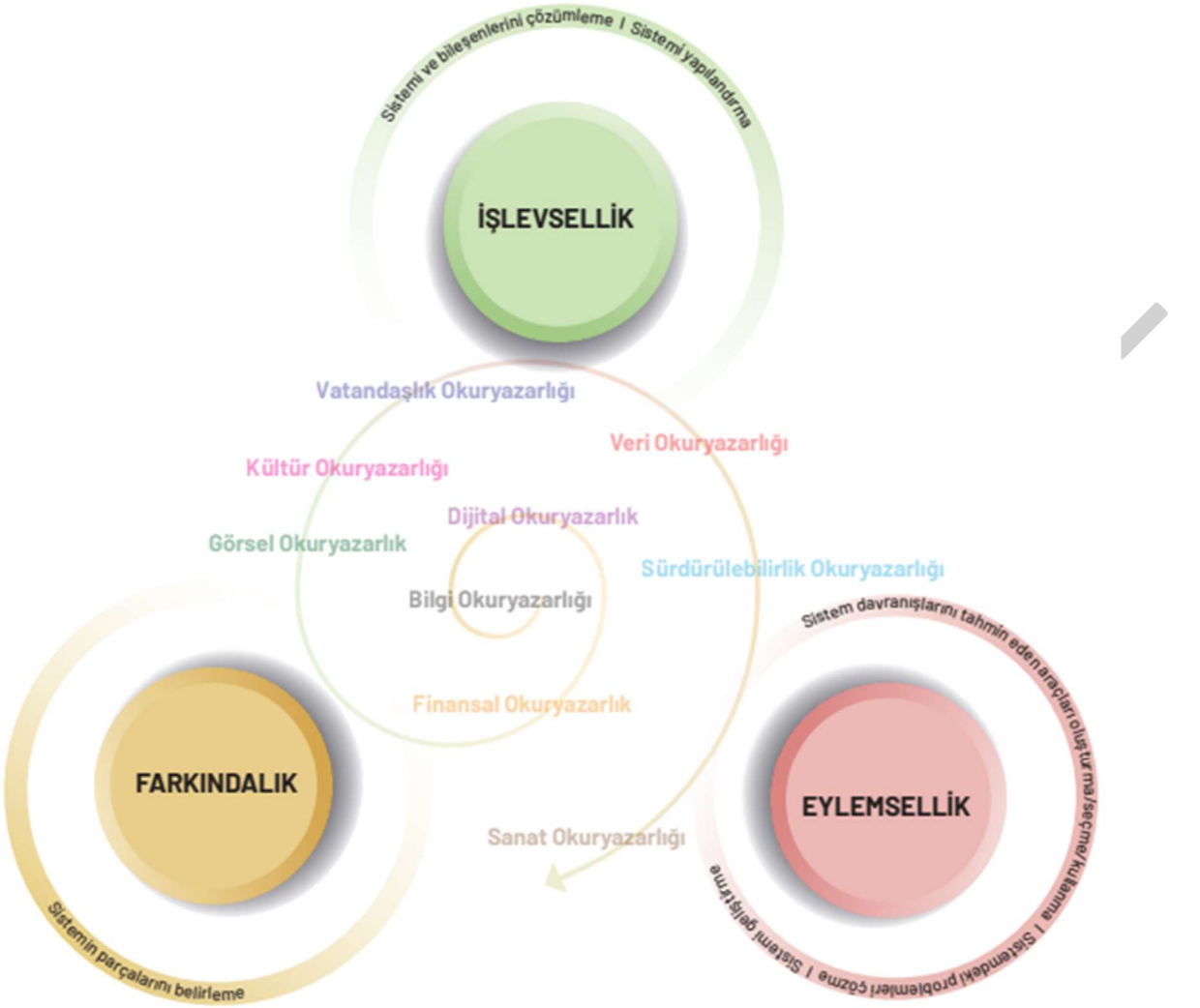
Ortak/Birleşik Beceriler

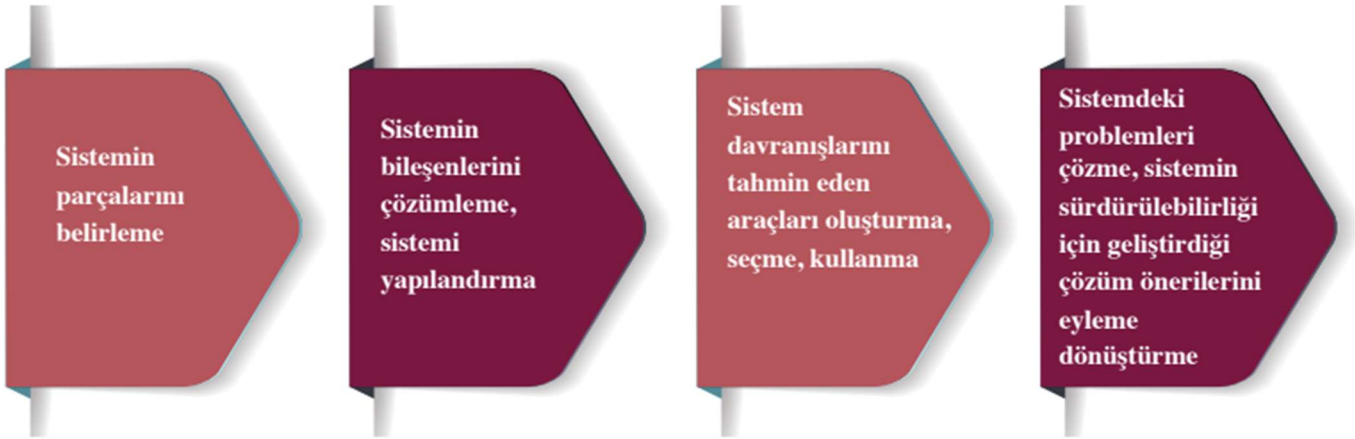
Uyum Becerisi: Hem benlik hem de çevreyle dengeli bir ilişki kurulup bu ilişkinin sürdürülebilmesini ifade eder.
Esneklik Becerisi: Ortaya çıkan yeni bir duruma uyum sağlayabilmeyi, mevcut çözümleri güncelleyerek farklı çözümler üretebilmeyi ifade eder.
Sorumlu Karar Verme Becerisi: Çeşitli durumlarda ahlaki sorumluluk çerçevesinde kişisel davranış ve sosyal etkileşimler hakkında özenli ve yapıcı seçimler yapılabilmesini ifade eder.

ERDEM-DEĞER-EYLEM ÇERÇEVESİ

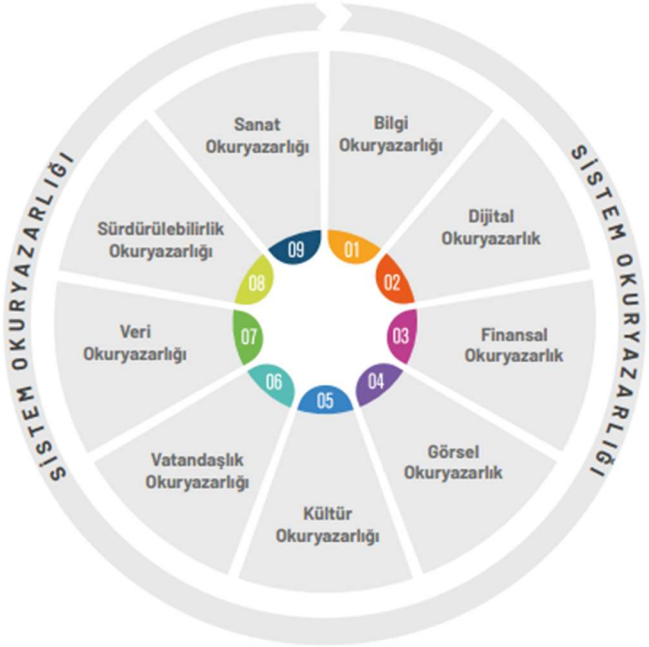

SİSTEM DÜŞÜNCESİ VE OKURYAZARLIK BECERİLERİ

Bilgi Görseli: *Sistem okuryazarlığı süreçleri*

Bilgi Görseli: *Sistem düşüncesi*

Bilgi okuryazarlığı; karşılaşılan problemlere ilişkin bilgi odaklı çözümler üretmek için bilgi kaynaklarını bilmek, kullanmak ve çeşitli bilgi kaynaklarının kullanımı için gerekli bilgi, beceri ve donanıma sahip olmak olarak tanımlanabilir. Bilgi okuryazarı birey; okuduğu bilgiyi anlamlandırabilir, topladığı bilgileri sentezleyebilir, yapılandırabilir, amacına uygun bilgiyi kullanabilir.

Dijital okuryazarlık; bireylerin ağ tabanlı bir ortamda mevcut bilgiye ulaşma, maruz kaldıkları bilgiyi anlama, kullanma, yorumlama, değerlendirme ve bilgi üretme; dijital ortamlarda mahremiyetine özen gösterme ve e-güvenlik önlemleri alarak dijital araçlarla amacına uygun iş yapma becerisidir.

Finansal okuryazarlık; temel finansal bilgileri kavrama ve bilinçli finansal kararlar alabilme becerisidir. Finansal okuryazar bir birey edindiği bilgileri borçlanma, harcama, tasarruf, yatırım, para yönetimi ve finansal planlama gibi süreçlerde kullanır.

Görsel okuryazarlık; iletişimde görsellerin kullanılması, kullanılan görsellerin diğer algılama deneyimleriyle bütünleştirilerek anlaşılmasını sağlayan beceriler bütünüdür. Bu becerilerin gelişimi; bireyin çevresini, yaşadığı toplumu, kültürü tanıması ve farklı görsellerin farklı kültürlerde ne anlama geldiğini ayırt edebilmesi açısından önemlidir.

Kültür okuryazarlığı; bireyin kendi kültürünün ve diğer kültürlerin farkına varması, bu kültürleri tanıması, kültürel normlara ve düşüncelere uygun davranış geliştirmesi, empatik bir yaklaşım ile değerlendirmelerde bulunması için sahip olması gereken bilgi, tutum, anlayış ve becerilerdir.

Vatandaşlık okuryazarlığı; bireylerin vatandaşlık konusunda sahip olduğu bilgiyi eylemlere dönüştürme, devlet-birey arasında kurulan ilişkilere ilgi duyma ve kendine hukuki olarak tanınmış hak ve özgürlükleri koruma, sorumluluklarının bilincinde olma yeterliliğidir.

Veri okuryazarlığı; verilere farklı yollardan ulaşma, ulaşılan verileri düzenleme, görselleştirme, yorumlama ve verilerden yeni bilgiler üretme becerisi olarak tanımlanabilir. Veri okuryazarı bir birey; verileri tanımlayabilir, toplayabilir, değerlendirebilir, çözümleyip yorumlayabilir, verilere dayalı olarak bulgularını sunabilir ve yeni araştırmalar için harekete geçebilir.

Sürdürülebilirlik okuryazarlığı; sınırlı kaynakları koruma, tüm canlıların yaşam haklarına saygı duyma, var oluşa ve insan uygarlığına yararlı olma, nesiller arası eşitliği dikkate alma gibi bilgi, beceri, tutum ve yetkinlikleri içermektedir.

Sanat okuryazarlığı; sanatı anlama, takdir etme ve yorumlama becerisini ifade eder. Sanatın amacını, anlamını ve bağlamını anlamak için gereken bilgi ve becerilerin yanı sıra sanat eserlerini yorumlama, analiz etme, bu eserlerin yaratıldıkları tarihî ve kültürel bağlamı anlama, kullanılan sanat tekniklerini ve unsurlarını tanıma gibi bir dizi beceri içerir.

Farkındalık: Okuryazarlık türünde geçen temel bilgi, terim, kavram ve olguları tanımlama, anlama, bunların farkında olma ve duyarlılık göstermek

İşlevsellik: Öğrencilerin bu bilgi, terim, kavram ve olgulara yönelik bütüncül ilişkiyi fark etmesi

Eylemsellik: Edinilen bilgilere yönelik öğrencilerin eyleme geçmesi

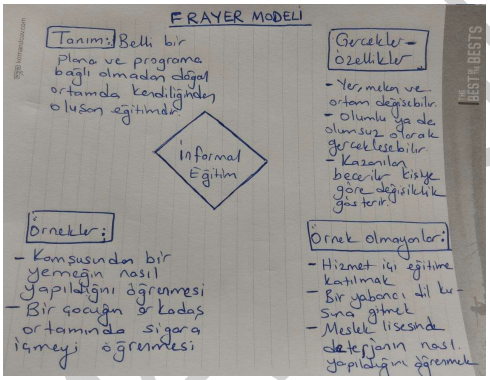
Prof. Dr. Mevlüt ÜNDÜZ

FARKINDALIK	İŞLEVSELLİK	EYLEMSELLİK
OB1. Bilgi Okuryazarlığı • Bilgi İhtiyacını Fark Etme	**OB1. Bilgi Okuryazarlığı** • Bilgiyi Toplama • Bilgiyi Özetleme	**OB1. Bilgi Okuryazarlığı** • Bilgiyi Kullanarak Eleştirel Düşünme • Bilgiyi Sentezleme
OB2. Dijital Okuryazarlık • Dijital Bilgiye Ulaşma ve Dijital Bilgiyi Tanıma • Dijital İletişimi Anlama	**OB2. Dijital Okuryazarlık** • Fikrî Mülkiyet Haklarına Uygun Davranma • Dijital Bilgiyi Anlamlandırma • Dijital Ortamlar İçin İçerik Oluşturma ve Paylaşma	**OB2. Dijital Okuryazarlık** • İletişim Kurma ve Paylaşma • Dijital Araçlarla İş Görme • E-Güvenlik Önlemleri Alma • Dijital Bilgiyi Kullanarak Eleştirel Düşünme
OB3. Finansal Okuryazarlık • Geliri Anlama	**OB3. Finansal Okuryazarlık** • Geliri Anlama • Para Yönetimini Sağlama • Finansal Teknolojileri Anlamlandırma • Bilinçli Harcama Yapma ve Borçlanma	**OB3. Finansal Okuryazarlık** • Bilinçli Harcama Yapma ve Borçlanma • Düzenli Tasarruf Yapma ve Yatırımları Yönetme
OB4. Görsel Okuryazarlık • Görseli Anlama	**OB4. Görsel Okuryazarlık** • Görseli Yorumlama • Görsel İletişim Uygulamaları Oluşturma	**OB4. Görsel Okuryazarlık** • Görsel İletişim Uygulamaları Oluşturma • Görsel Hakkında Eleştirel Düşünme
OB5. Kültür Okuryazarlığı • Kültürü Kavrama	**OB5. Kültür Okuryazarlığı** • Kültürel Etkileşim	**OB5. Kültür Okuryazarlığı** • Kültürü Sürdürme
OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı • Vatandaşlığı Anlama	**OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı** • Vatandaşlık Hak ve Sorumluluklarını Sorgulama	**OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı** • Vatandaşlık Hak ve Sorumluluklarını Kullanma • Hak Arama
OB7. Veri Okuryazarlığı • Sorular Sorma ve Olası Sonuçları Düşünme	**OB7. Veri Okuryazarlığı** • Veri Oluşturma • Verileri Sayısallaştırma ve Ölçme • Verileri Düzenleme ve İşleme • Verileri Görselleştirme	**OB7. Veri Okuryazarlığı** • Verileri Basitleştirme ve Dönüştürme • Örüntüleri Betimleme ve Analiz Etme • Bilgiye Ulaşma İçin Veriyi Yorumlama • Yeni Bilgiyi Kullanma ve Yapılandırma
OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı • Sürdürülebilirliği ve Sürdürülebilir Kalkınmayı Anlama • Sürdürülebilir ve Sürdürülebilir Olmayan Sistemleri Anlama	**OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı** • Sürdürülebilirliğin ve Sürdürülebilir Kalkınmanın Bileşenlerini Çözümleme • Sürdürülebilir ve Sürdürülebilir Olmayan Sistemleri Yapılandırma • Sürdürülebilir Olmayan Sistemlere Yönelik Sorunları Tartışma	**OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı** • Sürdürülebilir Sistem Davranışlarını Tahmin Eden Araçları Oluşturma/Seçme/Kullanma • Sistemlerin Sürdürülebilirliğini Etkileyen Problemleri Çözme • Sistemlerin Sürdürülebilirliği İçin Geliştirdiği Çözüm Önerilerini Eyleme Dönüştürme
OB9. Sanat Okuryazarlığı • Sanat Türlerini ve Tekniklerini Anlama	**OB9. Sanat Okuryazarlığı** • Sanat Eseri İnceleme • Sanatı Kültürel, Tarihî ve Sosyal Bağlamda Anlama	**OB9. Sanat Okuryazarlığı** • Sanatsal Pratik Geliştirme

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

- Ölçme ve değerlendirme hem öğretimin bir parçası hem de öğretimi tamamlayan bir süreçtir. Bir öğretim programı uygulanırken uygulamanın her adımında öğrencinin gelişiminin incelenmesi, öğrenme-öğretme sürecinin öğrenme çıktılarına ulaşılıp ulaşılmadığının izlenmesi gerekir.
- Ölçme ve değerlendirme faaliyetleri; öğrencilerin bilgi ve beceri düzeylerinin ölçülmesinin yanı sıra öğrenme eksiklikleri ve eğilimlere ilişkin bilgi sağlar. Bu nedenle ölçme ve değerlendirme faaliyetleri; öğretim sürecini en üst düzeyde destekleyecek, geri bildirim sağlayan yapıcı ve beceri odaklı olacak şekilde planlanarak yürütülmelidir.
- Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğretim programlarında öğrenmeleri iyileştirmek için sürekli, geliştirici (biçimlendirici) ölçme ve değerlendirme kullanılmış; öğretim tasarım ve uygulamasında birinci önceliğin öğrenme sürecinde derinleşme olmasının teşvik edildiği bir anlayış benimsenmiştir.
- Öğrencilerin yetenek farklılıkları, özel gereksinimleri, öğrenme profilleri göz önünde bulundurularak ölçme ve değerlendirme yöntemleri çeşitlendirilmeli ve öğrenciler çok yönlü değerlendirilmelidir.
- Her ünitede/temada/öğrenme alanında en az bir tane performans görevinin verilmesi ve uygulanması esas alınmıştır.

Frayer modeli: Öğrenilen yeni bir kavram ile ilişkili olan ve olmayan özelliklerin listelenmesi, örneklendirilmesi, örnek oluşturmayan unsurların teşhis edilmesi, kavramlar arasındaki ilişkilerin belirlenmesi ve kavramların öğrencilerin kendi cümleleriyle yeniden tanımlanarak cümle içinde kullanılmasını amaçlayan tekniktir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Program, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlamak amacıyla öğrenme sürecine yönelik bazı temel ilkeler doğrultusunda hareket eder. Öğrenme sürecinin temel ilkeleri şunlardır:
• Öğrencinin aktif katılımını sağlayacak öğrenci merkezli etkinlikler temel alınır.
• Farklı öğrenci ihtiyaçlarını karşılayabilecek esnek ve zenginleştirilmiş öğrenme yaşantılarına dayanır.
• Derin öğrenmeyi sağlamak amacıyla anlamlı öğrenme bağlamları içinde gerçekleşir.
• Öğrencilerin bilgi ve becerilerini yapılandırması için araştırma ve sorgulamayı merkeze alır.
• Bilgi, beceri, eğilim ve değerleri birlikte kullanarak bütüncül gelişime odaklanır.

Yaşantı temelli öğrenme, öğrenmeyi deneyimlerle şekillenen bir süreç olarak görür. Yaşantı temelli öğrenme sürecinde bilgi; değiştirilir, dönüştürülür ve deneyimlerle bağlantılı olarak yeniden yapılandırılır. Bu süreç; bilgi, beceri ve deneyimlerden bütüncül olarak yararlanılmasını gerektirdiği için programın uygulanmasına temel olan yaklaşımlardan biri olarak görülür. Öğrenme, döngüsel bir süreç içinde deneyimlerin kavramsallaştırılması ve dönüştürülmesi yoluyla gerçekleşir. Öğrenci, bu döngünün kendisine uygun aşamasından başlayarak öğrenme sürecini istediği adımlar üzerinde yapılandırabilir.

Bağlam temelli öğrenme, bilginin anlamlı ve gerçek yaşam durumlarını içeren bir yapı etrafında öğrenilmesini sağlamak üzere geliştirilmiş bir yaklaşımdır. Öğrenme sürecinde öğrencilerin ilgi ve deneyimleriyle ilişkili olarak ortaya konan bir senaryo ya da örnek olay, öğrencinin bilgiyi yapılandırması için bir arayüz olarak kullanılır.

Sorgulamaya dayalı öğrenme, bilginin öğrencilere sunulmasına değil öğrenciler tarafından bir sorgulama süreci içinde oluşturulmasına dayanır. Sorgulama yoluyla bilgiye ulaşma süreci bilimsel yöntemin izlenmesini gerektirir. Süreç bir soruyla başlar ve öğrenciler bu temel soruya cevap bulmak için yeni sorular sorar, araştırır, değerlendirir ve sürecin her aşamasında farklı düşünme becerilerini kullanır. Bu yaklaşımın uygulandığı sınıflar, yaşayan sınıflardır. Öğrenciler sınıf içinde dolaşır, birbiriyle tartışır, materyaller oluşturur, araştırır ve sunum yaparlar.

Prof. Dr. MEHMET GÜNDÜZ

Temel Kabuller Öğrencilerin ünite/tema/öğrenme alanı ile ilgili ihtiyaç duyacağı ön öğrenmeler, öğretim programlarında temel kabuller olarak ifade edilmektedir.

Ön değerlendirme süreci, ilgili ünite, tema veya öğrenme alanı için gerekli olan bilgilerin ifade edildiği temel kabullere öğrencilerin sahip olup olmadığının nasıl değerlendirileceğini ifade eden bölümdür. Öğrencilerin hangi bilgi ve becerilere sahip olduklarının yanı sıra öğrenme sürecinde ilgi ve ihtiyaçlarını belirlemek amacıyla da ön değerlendirme yapılabilir.

Ön değerlendirmenin amaçları şunlardır: Öğrencilerin mevcut bilgi ve beceri düzeylerini belirlemek, Öğrencilerin öğrenme çıktılarından beklentilerini anlamak, Öğretim programının içeriğini özelleştirmek

Köprü Kurma, öğrencilerin mevcut bilgi ve becerileri ile edinecekleri bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecini ifade eder. Bu süreçte yeni bilgi ve becerilerin daha iyi anlaşılması, öğrenilmesi, dolayısıyla yapılandırılması sağlanır. Bu yaklaşım, öğrencilerin daha önce öğrendikleri veya deneyimlediklerini yeni öğrenme süreçlerine yansıtmalarını teşvik eder. Öğrenmede köprü kurma, öğrencilerin öğrenme sürecini daha etkili ve anlamlı hâle getirmekte, aynı zamanda düşünme sürecini başlatıcı bir rol üstlenmektedir.

Öğrenme çıktıları ve öğrenci özelliklerinin dikkate alınmasıyla hazırlanacak bütüncül öğrenme ortamları şu şekilde sınıflandırılabilir:

Geleneksel Fiziksel Öğrenme Ortamları
• Sınıflar: Derslerin gerçekleştiği tipik fiziksel sınıf ortamları.
• Laboratuvarlar: Deneylerin yapıldığı öğrenme alanları.
• Kütüphaneler: Araştırma ve kaynaklara erişim amacıyla kullanılan alanlar.
• Atölyeler: Pratik becerilerin öğrenildiği alanlar.

Çevrim İçi Öğrenme Ortamları
• Sanal Sınıflar: Çevrim içi platformlar üzerinde gerçekleşen canlı dersler.
• Eğitim Portalleri: Öğrencilerin çeşitli ders içeriklerine erişebildiği çevrim içi platformlar.
• Eğitim Uygulamaları: Web tabanlı veya mobil öğrenme uygulamaları.
• Web Seminerleri: Çevrim içi sunum ve tartışmaların gerçekleştiği etkinlikler.

Sosyal Öğrenme Ortamları
• Topluluk Tabanlı Öğrenme Ortamları: Öğrencilerin bir araya gelerek etkileşimde bulunduğu ve birlikte öğrenme deneyimi yaşadığı eğitim alanları.
• Kulüp ve Organizasyonlar: Ortak ilgi alanlarına sahip öğrencilerin bir araya geldiği gruplar.

Açık Alan/Sınıf Dışı Öğrenme Ortamları
• Doğal Çevreler: Açık hava etkinlikleri ve doğada öğrenme için kullanılan alanlar.
• Sanatsal, Bilimsel, Kültürel ve Sportif Mekânlar: Müze, bilim kurum ve kuruluşları, spor eğitimi merkezleri, galeri vb. alanlar.

Sanal Gerçeklik ve Artırılmış Gerçeklik Tabanlı Öğrenme Ortamları
• Sanal Gerçeklik (VR) Tabanlı Öğrenme Ortamları: Sanal gerçeklik teknolojisi ile oluşturulan öğrenme alanları.
• Artırılmış Gerçeklik (AR) Tabanlı Öğrenme Ortamları: Artırılmış gerçeklik teknolojisi ile fiziksel dünyaya dijital içerikler eklenerek oluşturulan öğrenme ortamları.

FARKLILAŞTIRMA

Bu yaklaşım; tüm öğrencilerin ilgi, yetenek ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturur. Farklılaştırılmış öğretim, öğrencilerin her birinin benzersiz öğrenme ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik bir stratejidir.
Farklılaştırılmış öğretim ilkeleri şunlardır:
1. Esneklik
2. Bireysel farklılıklara saygı
3. Değişime açıklık
4. Bireysel ve grup beklentileri dengesi
5. Her öğrencinin kendi hızında ilerlemesi
6. Sürekli, geliştirici (biçimlendirici) ve çeşitli değerlendirme yöntemler

Prof. Dr. Mevlüt GÜNDÜZ

Bu yaklaşım ile eğitim süreçleri ve öğretim programlarında önemli bir yer tutan içerik, süreç ve ürün boyutları özelleştirilir. Yapılan bu özelleştirmenin de öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyeleri, ilgi alanları ve öğrenme profillerine uygun düzenlemelerle yapılması gerekir. Farklılaştırmanın amaçları arasında kişilere odaklanma olmasına karşın hedef, her öğrenci için özel bir plan yapmak değildir.

Zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrenciler için tasarlanmış bir stratejidir. Bu strateji; öğretim programının ötesinde genişletilmiş ve derinlemesine öğrenme fırsatları sağlayarak öğrencilerin bilgi ve becerilerini mümkün olan en üst düzeyde geliştirmeyi amaçlar.

İçerik

Alt Bölüm	Açıklama
Soyutluk	Bilgi seviyeleri (veri, kavram, genelleme, teori) arasında denge kurarak daha az veriye, daha çok soyut kavram ve genellemeye odaklanılmalı.
Karmaşıklık	Teori ve genellemeler; soyut kavramları, ilişkileri ve disiplinler arası bağlantıları kapsamalı.
Çeşitlilik	Öğretim programının dışındaki konu, ders ve disiplinlere yer verilmeli.
Organizasyon	İçerik, temel kavramlar ve disiplinler arası bağlantılar etrafında düzenlenmeli.
Seçkin Kişiler	Önemli kişilikler ve dehâlar üzerine yoğunlaşılarak öğrencilere bu kişilerle ilgili çalışma fırsatları sunulmalı.
Yöntemler	Araştırma yöntemleri öğretilmeli ve bu yöntemler pratik uygulamalarla destek-lenmeli.
Ekonomiklik	Program içeriğinde zaman ve kaynaklar etkin bir şekilde kullanılmalı.

Süreç

Alt Bölüm	Açıklama
Üst Düzey Düşünme	Problem çözme, karar verme, eleştirel düşünme gibi üst düzey düşünme bece-rileri ön plana çıkarılmalı.
Açık Uçluluk	Birden fazla çözüm yolu sunan problemlere odaklanılmalı.
Keşifçi Öğrenme	Gözlem, deney, veri toplama gibi keşifçi öğrenme etkinliklerine yer verilmeli.
Akıl Yürütme	Öğrenme çıktıları, akıl yürütme becerilerini geliştirmeyi hedeflemeli.
Seçimde Özgürlük	Öğrencilere öğrenme yollarını seçme özgürlüğü tanınmalı.
Süreç Çeşitlendirmesi	Farklı öğrenme-öğretme yöntemleri kullanılmalı.
Araştırma Yöntemleri	Araştırma becerileri öğretilmeli ve bu beceriler uygulamalı olarak sunulmalı.
Öğretim Hızı	Anlatım kısa tutulmalı ve tekrarlardan kaçınılmalı.
Grup Etkileşimi	Akran öğretimi ve grup çalışmalarını destekleyen etkinliklere yer verilmeli.

Ürün

Alt Bölüm	Açıklama
Gerçek Hayat Problemleri	Gerçek ve ilgi çekici problemlere odaklanılmalı.
Gerçek Alıcı Kitle	Projeler, gerçek hedef kitlelere sunulmalı.
Ürün Değerlendirmesi	Değerlendirmeler, profesyonel ürün kriterlerine göre yapılmalı.
Sentez Ürün	Yaratıcı ve orijinal ürünlere odaklanılmalı.
Üründe Çeşitlilik	Ürün çeşitliliği teşvik edilmeli.
Dönüşümler	Mevcut ürünler, yeni bağlamlarda kullanılmalı ve değiştirilmeli.

Öğrenme Ortamı

Alt Bölüm	Açıklama
Ortamın Tanımı ve Önemi	Öğrenme ortamı, öğrencilere etkileşim ve öğrenme fırsatları sunan alanlar olarak tanımlanmalı ve tasarlanmalı.
Tercihler	Öğrencilerin öğrenme profilleri ve ortam tercihleri çeşitlidir ve bu tercihler değişken olmalı.
Öğrenen Merkezli Ortamlar	Öğrencilerin kendi fikir ve ilgilerini keşfetmelerine olanak tanıyan, öğretmenin yönlendirici rolü üstlendiği öğrenci odaklı ortamlar oluşturulmalı.

Destekleme, öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrenciler için içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamındaki uyarlamaları kapsar. Bu durum, öğrencilerin öğrenme becerilerinin düşük olduğu anlamına gelmez. Bu öğrenciler derinlemesine düşünme ve problem çözme konusunda yetenekli olabilir. Bu noktada önemli olan, kendi hızlarında ilerleyebilmeleri için gereken zamanı ve desteği almalarıdır.

İçerik

Öğrenme İçin Evrensel Tasarım İlkeleri	Bireyselleştirme Ögeleri
Sesli kitaplar ve alt yazılı videolar kullanarak içeriği çeşitli formatlarda sunun.	İçeriği küçük parçalara bölerek sunun ve her bir kavramı adım adım açıklayın.
Ortalamanın gerisinde olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlayın.	Görsel ve işitsel materyallerle dersleri zenginleştirin.
İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanın.	Öğrencilerin kendi hızlarında ilerlemelerine olanak tanıyan etkileşimli öğrenme araçları kullanın.

Süreç

Öğrenme İçin Evrensel Tasarım İlkeleri	Bireyselleştirme Ögeleri
Öğrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunun.	Öğrenme sürecini oyunlaştırarak öğrencilerin motivasyonunu artırın.
Öğrenme materyallerine erişimde esneklik sağlayın (dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.).	Akran geri bildirimi ve iş birlikçi öğrenme fırsatları sağlayarak öğrencilerin birbirlerinden öğrenmelerini teşvik edin.
Bireyselleştirilmiş öğrenme planları oluşturun ve her öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına uygun hedefler belirleyin.	Basamaklandırılmış talimatlar ve kontrol listeleri kullanarak öğrencilere yapılandırılmış rehberlik sunun.

Ürün

Öğrenme İçin Evrensel Tasarım İlkeleri	Bireyselleştirme Ögeleri
Öğrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunun.	Öğrencilere kendi hedeflerini belirleme ve kendi çalışmalarını değerlendirme fırsatları sunun.
Uygun değerlendirme yöntemleri kullanın (uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.).	Öğrenme sürecinde kendi ilerlemelerini görselleştirebilecekleri portfolyolar oluşturmalarına yardımcı olun.
Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanın (sözlü, yazılı, görsel vb.).	Değerlendirmelerde çeşitliliği sağlayın (yaratıcı projeler, uygulamalı görevler vb.).

Öğrenme Ortamı

Öğrenme İçin Evrensel Tasarım İlkeleri	Bireyselleştirme Ögeleri
Erişilebilir teknoloji araçları (ekran okuyucular, özel klavyeler vb.) sağlayın.	Sınıf içinde belirli görev ve etkinlikler için açık ve düzenli alanlar oluşturun.
Sınıf içinde rahat edebilecekleri bir düzen oluşturun.	Grup çalışmaları ve akran öğrenimi için alanlar oluşturarak sosyal etkileşimi teşvik edin.
Sessiz çalışma alanları ve bireysel çalışma seçenekleri sunun.	Yapılandırılmış günlük bir rutin oluşturun.

Küpleme, öğrencilerin farklı düzeylerde düşünmelerine yardımcı olabilecek bir başka tekniktir. Başlangıçta yazmayı teşvik etmek için tasarlanmış, daha sonra okuduğunu anlamayı artırmak için uygulanmıştır. Küpleme bir konuyu altı bakış açısından ele almaya yönelik bir tekniktir. Her bir yüzünde aşağıdaki altı kelimeden birinin yer aldığı altı kenarlı bir küpün kullanılmasından oluşur: "Küpün ilk tarafı tanımlayın, ikinci tarafı karşılaştırın, üçüncü tarafı ilişkilendirin, dördüncü tarafı analiz edin, beşinci tarafı uygulayın ve altıncı taraf lehinde ya da aleyhinde tartışın."

RAFT Stratejisi: RAFT tekniği eğitim ortamlarında sıkça kullanılan, öğrenme sürecini destekleyen bir öğretim stratejisidir. Bu teknik adını rol, izleyici kitlesi, format ve tema kelimelerinin İngilizce karşılıklarının baş harflerinden alır ve öğrencilerin yaratıcı senaryolar hazırlamalarına yardımcı olarak onlara bir konuyu veya kavramı öğretmeyi amaçlar.

Rol	İzleyici	Format	Tema
Yaşlı bir amca	Mahalle muhtarlığı	Dilekçe	Adres değişikliğinin bildirilmesi
Üniversite öğrencisi	Anne	Özel mektup	Üniversitedeki eğitimi ile ilgili bilgi verme
PTT görevlisi	PTT müdürlüğü	Resmi mektup	Görevden istifa etme
Şair	Şair	Edebi mektup	Şairin son şiirini eleştirme
Gişe memuru	Otogar Müdürlüğü	İş mektubu	Yıllık izin isteme

OKUL TEMELLİ PLANLAMA

- Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında gerçekleştirilmesi kararlaştırılan araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma etkinlikleri gibi çalışmalara ayrılan süreyi ifade etmektedir.
- Bu kapsamda öğretmenlere öğretim programını uyarlama imkânı tanınarak esneklik sağlanması amaçlanmıştır.
- Okul temelli planlama çalışmaları, öğretmenlere özerklik tanıyan bu yapısıyla öğretim programlarının tamamlayıcısı ve destekleyecisi bir alan olarak görülmelidir.

PROGRAM DIŞI ETKİNLİKLER

Bireysel Gelişimin Desteklenmesi: Öğrencilere ilgi ve yeteneklerini keşfetme, öz güven oluşturma ve güçlü bir şahsiyet geliştirme fırsatları sunar.
Zihinsel Gelişimin Desteklenmesi: Akademik başarının yanı sıra zihinsel gelişimi destekleyecek program dışı etkinliklere katılmak; karar vermeyi, eleştirel düşünmeyi ve problem çözmeyi geliştirir. **Sosyal-Duygusal Gelişimin Desteklenmesi**: Program dışı etkinlikler; öğrencilerde stres, kaygı ve zorluklarla başa çıkma becerisini geliştirerek onların akranları ve çevreleriyle etkileşim kurmalarına, sosyal beceriler edinmelerine, millî ve manevi değerleri yansıtmalarına imkân sağlar.
Fiziksel Gelişimin Desteklenmesi: Program dışı etkinlikler, öğrencileri sağlıklı gelişimleri konusunda desteklemenin yanı sıra kazandıkları becerileri hayat boyu yerine getirmeleri ve sağlıklı bir hayat tarzı benimsemeleri yönünde teşvik eder.
Ahlaki Gelişimin Desteklenmesi: Ahlaki gelişim, öğrencilerin vicdan, adalet duygusu, dürüstlük, sorumluluk, saygı gibi değerlerin farkına varması ve bu değerleri içselleştirilerek eyleme geçirmesiyle ilgilidir.

Sosyal Sorumluluk Programı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, öğrencilerin toplumsal sorunlar karşısında çözüm üretmesine katkı sağlayan, birçok proje ve faaliyeti destekleyen bir yapıdır. Bu proje ve faaliyetler; eğitim, kültür, spor, sağlık, sosyal hizmetler, çevre koruma, afet ve acil durum yönetimi gibi farklı alanlarda gerçekleştirilebilir ve öğrencilerin toplumsal sorumluluk bilincini geliştirir.

Hayat Boyu Öğrenme: Öğrenen toplumun ve bilgi toplumunun bir yansımasıdır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, insanların sadece okul sürecinde değil hayatı boyunca öğrenmeye devam etmesi gerçekliğine vurgu yapar.

Prof. Dr. Mevlüt GÜNBEY

KAPSAMLI GELİŞİMSEL REHBERLİK PROGRAMI

- Okul rehberlik ve psikolojik danışma (RPD) hizmetleri hem programlı etkinlikler hem de program dışı etkinlikler kapsamında yer alır.
- Bu hizmetler kapsamında eğitimin tüm kademelerinde öğrencilerin bütüncül gelişimlerini desteklemek amacıyla planlı ve programlı çalışmalar gerçekleştirilir.
- Gelişimsel rehberlik modeli, öğrencilerin olası problemlerini (bağımlılık, şiddet, zorbalık gibi) önlemeyi, var olan problemlerini etkin ve sorumlu bir birey olarak çözmesine yardımcı olmayı ve yaşam becerilerini öğrencilere kazandırmayı amaçlar.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

- Yansıtmanın temel amacı öğretmen ve öğretimin gelişimini desteklemektir.
- Yansıtma yoluyla öğretmenlerin hem kendilerinin hem de öğretim programlarının güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerini değerlendirmeleri beklenmektedir.
- Buna bağlı olarak öğretmenler, öğretim sürecini iyileştirebilir ve öğrencilere daha nitelikli öğrenme deneyimleri sunabilirler.
- Öğretmen yansıtmaları için görüşme formları, öz değerlendirme formları, anekdot kayıtları, günlükler, münazara, zümre ve şube öğretmenler kurulu raporları, öğretmenler kurulu raporları, gelişim dosyaları, mikro öğretim değerlendirmeleri, ders raporları gibi veri kaynakları kullanılabilir.

Prof. Dr. Mevlüt GÜNDÜZ

TÜRK MİLLİ EĞİTİM SİSTEMİNİN GENEL YAPISI

- Türk Milli Eğitim sisteminin genel yapısı 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile belirlenmiştir.
- Millî Eğitim Bakanlığı merkez örgütü (bakanlık), taşra örgütü (il ve ilçe müdürlükleri) ve yurtdışı örgütü biçiminde yapılanmıştır.
- Türk milli eğitim sistemi, örgün eğitim ve yaygın eğitim olmak üzere iki ana bölümden oluşur. Örgün eğitim; okul öncesi eğitimi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsar.
- Yaygın öğretim kurumları, halk eğitimi merkezi, olgunlaşma enstitüsü ile Mesleki ve Teknik Açık Öğretim Okulu'dur. Halk eğitimi merkezileri, hayat boyu öğrenme kapsamında kurslar ile eğitici faaliyetlerin düzenlendiği kurumlardır.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞININ GÖREVLERİ
(1 SAYILI CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİNE GÖRE)

a) Okul öncesi, ilk ve orta öğretim çağındaki öğrencileri bedenî, zihnî, ahlakî, manevî, sosyal ve kültürel nitelikler yönünden geliştiren ve insan haklarına dayalı toplum yapısının ve küresel düzeyde rekabet gücüne sahip ekonomik sistemin gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatarak geleceğe hazırlayan eğitim ve öğretim programlarını tasarlamak, uygulamak, güncellemek; öğretmen ve öğrencilerin eğitim ve öğretim hizmetlerini bu çerçevede yürütmek ve denetlemek,
b) Eğitim ve öğretimin her kademesi için ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesi amacıyla gerekli çalışmaları yapmak, uygulamak, uygulanmasını izlemek ve denetlemek, ortaya çıkan yeni hizmet modellerine göre güncelleyerek geliştirmek,
c) Eğitim sistemini yeniliklere açık, dinamik, ekonomik ve toplumsal gelişimin gerekleriyle uyumlu biçimde güncel teknik ve modeller ışığında tasarlamak ve geliştirmek,
ç) Eğitime erişimi kolaylaştıran, her vatandaşın eğitim fırsat ve imkânlarından eşit derecede yararlanabilmesini teminat altına alan politika ve stratejilerin geliştirilmesi amacıyla çalışmalar yapmak, belirlenen politikaları uygulamak, uygulanmasını izlemek ve koordine etmek,
d) Kız öğrencilerin, engellilerin ve toplumun özel ilgi bekleyen diğer kesimlerinin eğitime katılımını yaygınlaştıracak politika ve stratejilerin geliştirilmesi amacıyla gerekli çalışmaları yapmak, belirlenen politikaları uygulamak ve uygulanmasını koordine etmek,
e) Özel yetenek sahibi kişilerin bu niteliklerini koruyucu ve geliştirici özel eğitim ve öğretim programlarını tasarlamak, uygulamak ve uygulanmasını koordine etmek,
f) Yükseköğretim kurumları dışındaki eğitim ve öğretim kurumlarını açmak, açılmasına izin vermek ve denetlemek,
g) Yurtdışında çalışan veya ikamet eden Türk vatandaşlarının eğitim ve öğretim alanındaki ihtiyaç ve sorunlarına yönelik çalışmaları ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde yürütmek,
ğ) Yükseköğretim dışında kalan ve diğer kurum ve kuruluşlarca açılan örgün ve yaygın eğitim ve öğretim kurumlarının denklik derecelerini belirlemek, program ve düzenlemelerini hazırlamak,
h) Yükseköğretimin millî eğitim politikası bütünlüğü içinde yürütülmesini sağlamak için, 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile Bakanlığa verilmiş olan görev ve sorumlulukları yerine getirmek,
ı) Kanunlarla ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle verilen diğer görevleri yapmak.

TÜRK MİLLİ EĞİTİMİNİN TEMEL İLKELERİ

I – Genellik ve eşitlik: Eğitim kurumları dil, ırk, cinsiyet, engellilik ve din ayırımı gözetilmeksizin herkese açıktır. Eğitimde hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

II – Ferdin ve toplumun ihtiyaçları: Milli eğitim hizmeti, Türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenir.

III – Yöneltme: Fertler, eğitimleri süresince, ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilirler. Milli eğitim sistemi, her bakımdan, bu yöneltmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenir. Bu amaçla, ortaöğretim kurumlarına, eğitim programlarının hedeflerine uygun düşecek şekilde hazırlık sınıfları konulabilir. Yöneltmede ve başarının ölçülmesinde rehberlik hizmetlerinden ve objektif ölçme ve değerlendirme metotlarından yararlanılır.

IV – Eğitim hakkı: İlköğretim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır. İlköğretim kurumlarından sonraki eğitim kurumlarından vatandaşlar ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanırlar.

V – Fırsat ve imkan eşitliği: Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkan eşitliği sağlanır. Maddi imkanlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yatılılık, burs, kredi ve başka yollarla gerekli yardımlar yapılır. Özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınır.

VI – Süreklilik: Fertlerin genel ve mesleki eğitimlerinin hayat boyunca devam etmesi esastır. Gençlerin eğitimi yanında, hayata ve iş alanlarına olumlu bir şekilde uymalarına yardımcı olmak üzere, yetişkinlerin sürekli eğitimini sağlamak için gerekli tedbirleri almak da bir eğitim görevidir.

Prof. Dr. Mesut GÜNDÜZ

VII – Atatürk İnkılap ve İlkeleri ve Atatürk Milliyetçiliği: Milli birlik ve bütünlüğün temel unsurlarından biri olarak Türk dilinin, eğitimin her kademesinde, özellikleri bozulmadan ve aşırılığa kaçılmadan öğretilmesine önem verilir; çağdaş eğitim ve bilim dili halinde zenginleşmesine çalışılır ve bu maksatla Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile işbirliği yapılarak Mili Eğitim Bakanlığınca gereken tedbirler alınır.

VIII – Demokrasi eğitimi: Güçlü ve istikrarlı, hür ve demokratik bir toplum düzeninin gerçekleşmesi ve devamı için yurttaşların sahip olmaları gereken demokrasi bilincinin, yurt yönetimine ait bilgi, anlayış ve davranışlarla sorumluluk duygusunun ve manevi değerlere saygının, her türlü eğitim çalışmalarında öğrencilere kazandırılıp geliştirilmesine çalışılır; ancak, eğitim kurumlarında Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine aykırı siyasi ve ideolojik telkinler yapılmasına ve bu nitelikteki günlük siyasi olay ve tartışmalara karışılmasına hiçbir şekilde meydan verilmez.

IX – Laiklik: Türk milli eğitiminde laiklik esastır. Din kültürü ve ahlak öğretimi ilköğretim okulları ile lise ve dengi okullarda okutulan zorunlu dersler arasında yer alır.

X – Bilimsellik: Eğitimde verimliliğin artırılması ve sürekli olarak gelişme ve yenileşmenin sağlanması bilimsel araştırma ve değerlendirmelere dayalı olarak yapılır. Bilgi ve teknoloji üretmek ve kültürümüzü geliştirmekle görevli eğitim kurumları gereğince donatılıp güçlendirilir; bu yöndeki çalışmalar maddi ve manevi bakımından teşvik edilir ve desteklenir.

XI – Planlılık: Eğitim - insan gücü - istihdam ilişkileri dikkate alınmak suretiyle, sanayileşme ve tarımda modernleşmede gerekli teknolojik gelişmeyi sağlayacak mesleki ve teknik eğitime ağırlık verecek biçimde planlanır ve gerçekleştirilir. Mesleklerin kademeleri ve her kademenin unvan, yetki ve sorumlulukları kanunla tespit edilir ve her derece ve türdeki örgün ve yaygın mesleki eğitim kurumlarının kuruluş ve programları bu kademelere uygun olarak düzenlenir. Eğitim kurumlarının yer, personel, bina, tesis ve ekleri, donatım, araç, gereç ve kapasiteleri ile ilgili standartlar önceden tespit edilir.

XII – Karma eğitim: Okullarda kız ve erkek karma eğitim yapılması esastır. Ancak eğitimin türüne, imkan ve zorunluluklara göre bazı okullar yalnızca kız veya yalnızca erkek öğrencilere ayrılabilir.

XIII – Eğitim kampüsleri ve okul ile ailenin işbirliği: Aynı alan içinde birden fazla örgün ve/veya yaygın eğitim kurumunun bir arada bulunması halinde eğitim kampüsü kurulabilir ve bunların ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere eğitim kampüsü yönetimi oluşturulabilir.

- Eğitim kampüsü bünyesindeki ortak açık alan, kantin, salon ve benzeri yerlerin işlettirilmesi veya işletilmesi kampüs yönetimince yerine getirilir. Bu şekilde elde edilen gelirler, kampüsün ortak giderlerinde kullanılır.
- Eğitim kampüslerinin kuruluşu, yönetiminin oluşumu, gelirlerinin harcanması ve denetlenmesi ile bu fıkrada belirtilen diğer hususlar Maliye Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığınca müştereken hazırlanan yönetmelikle düzenlenir.
- Eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak için okul ile aile arasında işbirliği sağlanır. Bu amaçla okullarda okul-aile birlikleri kurulur. Okul-aile birlikleri, okulların eğitim ve öğretim hizmetlerine etkinlik ve verimlilik kazandırmak, okulların ve maddi imkânlardan yoksun öğrencilerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak üzere; aynî ve nakdî bağışları kabul edebilir, maddi katkı sağlamak amacıyla sosyal ve kültürel etkinlikler ve kampanyalar düzenleyebilir, okulların bünyesinde bulunan açık alan, kantin, salon ve benzeri yerleri işlettirebilir veya işletebilirler. Öğrenci velileri hiçbir surette bağış yapmaya zorlanamaz.
- Okul-aile birliklerinin kuruluş ve işleyişi, birlik organlarının oluşturulması ve seçim şekilleri, sosyal ve kültürel etkinliklerden sağlanan maddi katkılar, bağışların kabulü, harcanması ve denetlenmesi ile açık alan, kantin, salon ve benzeri yerlerin işlettirilmesi veya işletilmesinden sağlanan gelirlerin dağıtım yerleri ve oranları, harcanması ve denetlenmesine dair usul ve esaslar, Maliye Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığınca müştereken hazırlanan yönetmelikle düzenlenir.
- Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde, gerekli görülen hallerde il milli eğitim müdürlükleri; il sınırları içerisinde bulunan bir veya birden fazla eğitim kampüsü yönetiminin veya okul-aile birliğinin işlettirebileceği veya işletebileceği yerlere ilişkin ihaleleri bunlar adına yapmaya yetkilidir.
- Eğitim kampüsleri ve okul-aile birliklerinin gelirleri, genel bütçe gelirleri ile ilişkilendirilmeksizin eğitim kampüsü yönetimi ve okul-aile birliği adına bankalarda açılan özel hesaplarda tutulur.
- Eğitim kampüsü yönetimleri ve okul-aile birlikleri, bu madde kapsamında yapacakları işlemler ve düzenlenen kâğıtlar yönünden damga vergisi ve harçlardan muaf; bunlara ve bunlar tarafından yapılan bağış ve yardımlar ise veraset ve intikal vergisinden müstesnadır.

XIV – Her yerde eğitim: Milli eğitimin amaçları yalnız resmi ve özel eğitim kurumlarında değil, aynı zamanda evde, çevrede, işyerlerinde, her yerde ve her fırsatta gerçekleştirilmeye çalışılır. Resmi, özel ve gönüllü her kuruluşun eğitimle ilgili faaliyetleri, Milli Eğitim amaçlarına uygunluğu bakımından Milli Eğitim Bakanlığının denetimine tabidir.

Profesör Mehmet GÜNDÜZ

Okul Öncesi

1. Çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak;
2. Onları ilköğretime hazırlamak;
3. Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı yaratmak;
4. Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.

Kuruluş: Okul öncesi eğitim kurumları, bağımsız anaokulları olarak kurulabileceği gibi, gerekli görülen yerlerde ilköğretim okuluna bağlı anasınıfları halinde veya ilgili diğer öğretim kurumlarına bağlı uygulama sınıfları olarak da açılabilir. Okul öncesi eğitim kurumlarının nerelerde ve hangi önceliklere göre açılacağı, Milli Eğitim Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

İlköğretim

1. Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak; onu milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek;
2. Her Türk çocuğunu ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamaktır.
3. İlköğretimin son ders yılının ikinci yarısında öğrencilere, ortaöğretimde devam edilebilecek okul ve programların hangi mesleklerin yolunu açabileceği ve bu mesleklerin kendilerine sağlayacağı yaşam standardı konusunda tanıtıcı bilgiler vermek üzere rehberlik servislerince gerekli çalışmalar yapılır.

İlköğretim kurumları: İlköğretim kurumlarının ilkokul ve ortaokul olarak bağımsız okullar hâlinde kurulması esastır. Ancak imkân ve şartlara göre ortaokullar, ilkokullarla veya liselerle birlikte de kurulabilir. İlköğretim kurumları; dört yıl süreli ve zorunlu ilkokullar ile dört yıl süreli, zorunlu ve farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarından oluşur.

Orta öğretim

1. Bütün öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari ortak bir genel kültür vermek suretiyle onlara kişi ve toplum sorunlarını tanımak, çözüm yolları aramak ve yurdun iktisadi sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak bilincini ve gücünü kazandırmak,
2. Öğrencileri, çeşitli program ve okullarla ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yükseköğretime veya hem mesleğe hem de yükseköğretime veya hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır.

Kapsam: Ortaöğretim; ilköğretime dayalı dört yıllık zorunlu örgün veya yaygın öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumları ile mesleki eğitim merkezlerinin tümünü kapsar. Bu okul ve kurumları bitirenlere, bitirdikleri programın özelliğine göre diploma verilir. Ancak mesleki eğitim merkezi öğrencilerinin diploma alabilmeleri için Millî Eğitim Bakanlığınca belirlenen fark derslerini tamamlaması zorunludur.

Yükseköğretim

1. Öğrencileri ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yurdumuzun bilim politikasına ve toplumun yüksek seviyede ve çeşitli kademelerdeki insan gücü ihtiyaçlarına göre yetiştirmek;
2. Çeşitli kademelerde bilimsel öğretim yapmak;
3. Yurdumuzu ilgilendirenler başta olmak üzere, bütün bilimsel, teknik ve kültürel sorunları çözmek için bilimleri genişletip derinleştirecek inceleme ve araştırmalarda bulunmak;
4. Yurdumuzun türlü yönde ilerleme ve gelişmesini ilgilendiren bütün sorunları, Hükümet ve kurumlarla da elbirliği etmek suretiyle öğretim ve araştırma konusu yaparak sonuçlarını toplumun yararlanmasına sunmak ve Hükümetçe istenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini bildirmek;
5. Araştırma ve incelemelerinin sonuçlarını gösteren, bilim ve tekniğin ilerlemesini sağlayan her türlü yayınları yapmak;
6. Türk toplumunun genel seviyesini yükseltici ve kamuoyunu aydınlatıcı bilim verilerini sözle, yazı ile halka yaymak ve yaygın eğitim hizmetlerinde bulunmaktır.

Kapsam: Yükseköğretim, orta öğretime dayalı en az iki yıllık yükseköğrenim veren eğitim kurumlarının tümünü kapsar.
Yükseköğretim kurumları şunlardır:
1. Üniversiteler,
2. Fakülteler,
3. Enstitüler,
4. Yüksekokullar,
5. Konservatuvarlar,
6. Meslek yüksekokulları
7. Uygulama ve araştırma merkezleri,

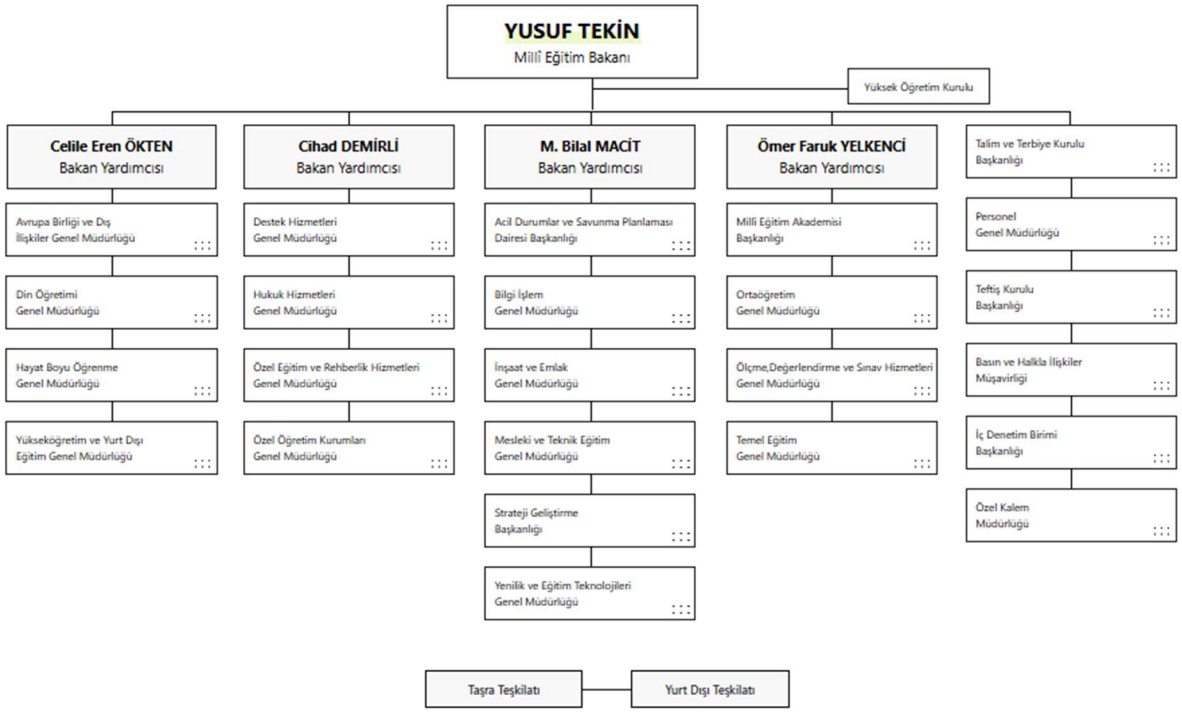
Prof. Dr. Mevlüt GÜNDÜZ

Yaygın Eğitim

Kapsam, amaç ve görevler: Yaygın eğitimin özel amacı, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş yahut, herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademeden çıkmış vatandaşlara, örgün eğitimin yanında veya dışında,

1. Okuma - yazma öğretmek, eksik eğitimlerini tamamlamaları için sürekli eğitim imkanları hazırlamak,
2. Çağımızın bilimsel, teknolojik, iktisadi, sosyal ve kültürel gelişmelerine uymalarını sağlayıcı eğitim imkanları hazırlamak,
3. Milli kültür değerlerimizi koruyucu, geliştirici, tanıtıcı, benimsetici nitelikte eğitim yapmak,
4. Toplu yaşama, dayanışma, yardımlaşma, birlikte çalışma ve örgütlenme anlayış ve alışkanlıkları kazandırmak,
5. İktisadi gücün arttırılması için gerekli beslenme ve sağlıklı yaşama şekil ve usullerini benimsetmek,
6. Boş zamanları iyi bir şekilde değerlendirme ve kullanma alışkanlıkları kazandırmak,
7. Kısa süreli ve kademeli eğitim uygulayarak ekonomimizin gelişmesi doğrultusunda ve istihdam politikasına uygun meslekleri edinmelerini sağlayıcı imkanlar hazırlamak,
8. Çeşitli mesleklerde çalışmakta olanların hizmet içinde ve mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmaktır.

MEB TEŞKİLAT ŞEMASI

Not: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı ve onların alt sütunundaki birimler (Personel Genel Müdürlüğü vd.) **doğrudan bakana** bağlı birimlerdir.

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

(1) Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Bakanlığın bilimsel danışma ve inceleme organıdır.
(2) Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının oluşumu, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.
(3) Talim ve Terbiye Kurulu, evrensel değer ve standartları göz önünde bulundurarak, kalite, eşitlik ve etkililik ilkeleri ile millî ve toplumsal değerlere dayalı bir eğitim sistemi oluşturmak amacıyla aşağıdaki görevleri yerine getirir:
a) Eğitim sistemini, eğitim ve öğretim plan ve programlarını, ders kitaplarını hazırlatmak, hazırlananları incelemek veya inceletmek, araştırmak, geliştirmek ve uygulamaya ilişkin görüşlerini Bakana sunmak,
b) Bakanlık birimlerince hazırlanan eğitim ve öğretim programları, ders kitapları, yardımcı kitaplar ile öğretmen kılavuz kitaplarını incelemek, inceletmek ve sonucunu Bakana sunmak,
c) Yurtdışı eğitim ve öğretim kurumlarından alınmış, ilköğretim ve ortaöğretim diploma ve öğrenim belgelerinin derece ve denkliklerine ilişkin ilke kararlarını Bakanın onayına sunmak,
ç) Eğitim ve öğretimle ilgili konularda Bakanlığın diğer birimleri ile işbirliği yapmak.

Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü

a) Zorunlu eğitim dışında, eğitim ve öğretimi hayat boyu devam edecek şekilde yaygınlaştırmak amacıyla çalışmalar yapmak, bunları uygulamak, izlemek ve değerlendirmek,
b) Yaygın eğitim ve öğretim ile açık öğretim hizmetlerini yürütmek,

c) Örgün eğitim sistemine girmemiş, herhangi bir eğitim kademesinden ayrılmış veya bitirmiş vatandaşlara yaygın eğitim yoluyla genel veya meslekî ve teknik öğretim alanlarında eğitim ve öğretim vermek,
ç) Yaygın eğitim ve öğretim okul ve kurumlarının eğitim ve öğretim programlarını, ders kitaplarını, eğitim araç-gereçlerini hazırlamak veya hazırlatmak ve Talim ve Terbiye Kuruluna sunmak,
d) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü

a) Eğitim ve öğretimin teknoloji ile desteklenmesine yönelik işleri yürütmek,
b) Eğitim ve öğretim faaliyetlerinde bilişim teknolojileri ile bilişim ürünlerinin kullanılmasına yönelik çalışmalar yürütmek,
c) Yaygın eğitim ve öğretime yönelik olarak bilgi ve iletişim teknolojilerine dayalı program, film ve benzeri yayınları hazırlamak veya hazırlatmak, yayınlamak veya yayınlatmak,
ç) Eğitim ve öğretimde; yapay zekâ ile bilgi ve iletişim teknolojileri alanlarında proje geliştirip yürütmek, uygulanan yeni teknolojiler ile gelişmeleri izlemek ve değerlendirmek,
d) Eğitim ve öğretimde teknolojik imkânların tüm yurt çapında etkin ve yaygın biçimde kullanılmasını ve her öğrencinin bilgi teknolojilerinden yararlanmasını sağlamak,
e) Eğitim ve öğretimde; durum analizinin yapılması, ihtiyaca yönelik çözüm önerilerinin ortaya konulması, izleme ve değerlendirme çalışmalarına katkı sağlaması amacıyla veriye dayalı analiz ve raporlama sistemlerini kurmak ve işletmek,
f) Eğitim ve öğretim teknolojileri sektörünü izlemek, yönlendirmek, ilgili bakanlık ve kurumlarla eşgüdüm halinde sektörde faaliyette bulunanlar arasındaki etkileşimi güçlendirmek, girişimcilik ve yenilikçilik faaliyetlerini özendirici çalışmalar yürüterek sektörün rekabet gücünün artırılmasına katkıda bulunmak,
g) Eğitim ve öğretimde siber güvenlik, bilgi ve iletişim teknolojilerinin etik ve güvenli kullanımı konularında strateji geliştirmek, öğrenci, eğitim çalışanı ve velileri bilinçlendirmeye yönelik çalışmalar yürütmek,
ğ) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü

a) İlgili bakanlıklarla işbirliği içinde, özel eğitim sınıfları, özel eğitim okulları, rehberlik ve araştırma merkezleri, iş okulları ve iş eğitim merkezleri ile aynı seviye ve türdeki benzeri okul ve kurumların yönetimine ve öğrencilerin eğitim ve öğretimine yönelik çalışmalar yapmak ve belirlenen politikaları uygulamak,
b) İlgili bakanlıklarla işbirliği içinde, özel eğitim okul ve kurumlarının eğitim ve öğretim programlarını, ders kitaplarını, eğitim araç-gereçlerini hazırlamak veya hazırlatmak ve Talim ve Terbiye Kuruluna sunmak,
c) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü

Her kademedeki öğrencilere yönelik dernek ve vakıflar ile gerçek ve diğer tüzel kişilerce açılacak veya işletilecek yurt, pansiyon ve benzeri kurumların açılması, devri, nakli ve kapatılmasıyla ilgili esasları belirlemek ve denetlemek

MİLLÎ EĞİTİM ŞÛRASI

- Millî Eğitim Bakanlığına tavsiye ve öneride bulunan ve bunları dayalı olarak kararların alındığı en yüksek danışma kuruludur.
- Türkiye'de eğitim politikalarının belirlenmesi, geliştirilmesi ve mevcut sorunların çözülmesi için düzenlenen en üst düzey danışma organıdır.
- Alınan kararlar Millî Eğitim Bakanlığı tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girer. Bakan şûranın başkanı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı ise sekreterlik işini yürütür.
- 1. Millî Eğitim Şurası 1939 yılında toplanmıştır. Son olarak 20. Millî Eğitim Şûrası 1 Aralık 2021 tarihinde toplanmıştır. Eğitimle ilişkili her birey katılabilir.

Tebliğler Dergisi: Millî Eğitim Bakanlığı tarafından her ay yayımlanan bakanlığın resmî yayın organıdır**.** Yönetmelikler, kararlar, genelgeler, müfredat değişiklikleri ve atama duyuruları gibi eğitim camiasını ilgilendiren resmî ve kurumsal gelişmeler bu dergi aracılığıyla duyurulur.

Prof. Dr. Mevlüt GÜNDÜZ

EĞİTİMİN TEMELLERİ

FELSEFİ TEMELLER

Felsefe – Hedef İlişkisi
- Eğitim programının temel yapısı oluşturulurken,
- Hedeflerin iç ve dış tutarlılığı ortaya konulurken,
- Hedeflerin önem sırası belirlenirken,
- Aday hedeflere yenileri katılırken,
- Bir program geliştirme çalışmasında yeni bir anlayışa (paradigma, bakış açısı) geçilirken,
- Hedeflerin toplumun genel felsefesine uygunluğu belirlenirken felsefeden yararlanılır.

NOT: Hedeflerin belirlenmesinde, önem sırasında, iç dış tutarlılığının sağlanmasında, aday hedefler belirlenirken felsefeden yararlanılır. Ancak hedeflerin ulaşılabilirliği, uygulanabilirliği, işlevselliği, öğrenci seviyesine uygunluğu ve gerçekleştirilebilirliğinden bahsederse psikolojiden yararlanılır.

Ontoloji: Varlık kavramı üzerinde durur.
Aksiyoloji: Değerlerin doğasını araştırır. Bu alan, etik, estetik ve ahlak konularını içerir.
Epistomoloji: Bilgi felsefesi, bilginin oluşumu, kaynakları, sınırları gibi problemlerle uğraşan felsefe disiplinidir.
Mantık: Akıl yürütme anlamı taşır. Bu anlayış; Akıl nedir? Aklın kuralları var mıdır? Varsa nelerdir? Bu kurallar doğuştan mıdır? Evrensel midir? gibi sorulara cevap arar.
Naturalizm: Evrensel düzenin bir parçası olan doğaya ve insan doğasına bakılmalıdır.

SOSYAL (TOPLUMSAL) TEMELLERİ

- Comte, sosyolojinin kurucusu ve isim babası olarak kabul edilmektedir. Sosyoloji terimini ilk kez kullanmış, sosyolojiyi toplumu inceleyen pozitivist bir bilim dalı olarak tasarlamıştır.
- Eğitim sosyolojisinin kurucusu ise Emile Durkheim'dır. Durkheim, eğitimi de bir sosyal kurum olarak kabul eder. Ona göre eğitim, toplumun bir fonksiyonudur. Durkheim'ın görüşlerine genel olarak bakıldığında, onun eğitimi çocukları ve gençleri sosyalleştirme olarak aldığı görülmektedir.
- Ziya Gökalp, Türkiye'de sosyoloji denilince akla gelen ilk isimlerin başında yer alır. Ziya Gökalp Türkiye'de sosyolojiyi üniversitede ders olarak veren ilk kişi olarak bilinir. Gökalp'e göre, eğitimin amacı yeni nesillere kültürü aktarmaktır ve bu süreç milli olmalıdır (Türkçülüğün Esasları).

Toplumsal Olay: Belli bir zaman ve mekânda gerçekleşen, en az iki kişiyi ilgilendiren somut değişim ya da oluşumlara toplumsal olay denir. Örneğin Kurtuluş Savaşı, 2022 yılında Türkiye'de gerçekleşen üniversite sınavı birer toplumsal olaydır.

Toplumsal Olgu: Aynı türden toplumsal olayların sürekliliğinden türetilen soyut bir kavramdır. Toplumsal olgunun belirli bir yeri ve zamanı yoktur. Toplumsal olgu, benzer olayların sebep ve sonuçlarının tümünü içerir ve genelleştirilebilir hükümlerle ilgilidir. Örneğin sınav, savaş birer toplumsal olgudur.

Cemaat: Cemaat kavramıyla modern endüstri toplumları öncesinde görülen, kişisel ve samimi ilişkilere dayanan yapılar ifade edilir. Topluluklar genellikle coğrafi anlamda yakın ve bağlantılı yaşarlar. Benzer özelliklere sahip bireylerden oluşurlar. Köy ve mahalle grupları cemaat türü gruplara örnek verilebilir.

Cemiyet: Cemiyet kavramıyla modern endüstriyel toplumlardaki resmî, geçici, rasyonelliğe sahip yapılar ifade edilir. Cemiyet, daha çok kent gruplarını yansıtır ve geniş bir coğrafi alana yayılmıştır. Genellikle farklı köken, sosyal sınıf ve kültürel çeşitlilik barındırır.

Toplumsal Statü: Bir kişinin toplum içinde işgal ettiği yer, konum, mevki, makam demektir. Her birey toplumda belirli bir yer işgal eder. Örneğin öğrenci, öğretmen, esnaf, çocuk, bakan, kral, ağa vb. birer toplumsal statüdür.

> **Verilmiş statü (Doğuştan elde edilen):** Milliyet, cinsiyet, etnik köken gibi bireyin çaba göstermeden, kendi iradesi dışında, doğuştan elde ettiği statülerdir.
> **Kazanılmış statü:** Meslek, eğitim düzeyi, anne ya da baba olmak gibi bireyin seçimleri, eğilimleri ve becerileriyle kendi çabasıyla elde ettiği statülerdir.

Toplumsal Rol: Bireylerin sosyal statülerine bağlı olarak yapmaları gereken davranışlara toplumsal rol denir. Statü, bireyin toplum içindeki konumunu ifade ederken, rol bu statüye bağlı olarak bireyin sergilemesi gereken davranış kalıplarını ve sorumlulukları ifade eder.

Prof. Dr. Mevlüt GÜNDÜZ

Toplumsal Norm: Önceden belirlenmiş, bireylerin nerede ve nasıl davranmaları gerektiğini düzenleyen ve yaptırım gücü olan kurallar sistemine toplumsal norm denir.

Toplumsal kontrol (denetim): Bireylerin toplumda genel geçer olan kuralları benimsemeye ve bunlara uygun olarak davranmaya zorlanmasıdır.

Toplumsal Yapı: Toplumu oluşturan aile, din, eğitim, siyaset, hukuk, ekonomi gibi kurumlar ile bu kurumların düzenlediği ilişki kalıpları ve etkileşim biçimlerinin tümüdür.

Toplumsal Tabakalaşma: Toplumu oluşturan birey ve grupların gelir, servet, iktidar, makam, konut, hayat tarzı, tüketim alışkanlıkları gibi ölçütlerle hiyerarşik olarak sıralanmasıdır.

Toplumsal Hareketlilik: Bireylerin tabakalar arasında veya aynı tabaka içinde yer değiştirmesine toplumsal hareketlilik denir. Toplumsal hareketliliğin dikey ve yatay hareketlilik olmak üzere iki türü vardır.

Dikey hareketlilik, bireyin bir toplumsal tabakadan diğerine yükselmesi ya da düşmesidir. Gelir ve statü durumunda önemli bir değişiklik yaşanır. Bir bakkalın işlerini büyüterek bir market zinciri sahibi olması yukarı doğru dikey hareketliliğe örnektir. İflas eden bir iş insanının başka bir iş yerinde ücretli olarak çalışmaya başlaması ise aşağı doğru dikey hareketliliğe örnektir.

Yatay hareketlilik, bireyin statüsünde, gelir durumunda, saygınlığında, hayat tarzında önemli değişiklikler olmaksızın iş, meslek ya da coğrafi konumda gerçekleşen değişikliklerdir. Bir öğretmenin başka bir okula tayin olması, bir yargıcın emekli olup avukatlığa başlaması, bir esnafın bakkalını kapatıp manav açması yatay hareketlilik örnekleridir.

Toplumsal Değişme: Toplumsal yapıda ve bu yapının işleyişinde ortaya çıkan farklılaşmalardır. Toplumsal değişme; davranış kalıplarında, toplumsal kurumların yapısında, kültürel sembollerde, ilişki, değer ve normlarda açığa çıkar.

Toplumsal Bütünleşme: Toplumdaki gruplar, kurumlar, sınıflar, örgütler ve ilişkiler gibi toplumsal yapının çeşitli ögelerinin birbirini tamamlayabilme durumuna ve sürecine toplumsal bütünleşme denir.

Toplumsal Çözülme: Bir toplumda ortak değer ve normların kaybolmasıyla toplumsal birliğin bozulmasıdır. Toplumu bir arada tutan ve onun bütünleşmesini sağlayan bağlar zayıfladıkça toplumsal çözülme meydana gelir.

Anomi: Toplumun bireyle olan sosyal bağının kopması tanımıdır.

Etnisite: Ortak ırksal, ulusal, kabilesel, dinsel, dilsel veya kültürel kökenleri olan insan gruplarını tanımlamak için kullanılan kavramdır.

Ütopya: Aslında olmayan, tasarlanmış ideal toplum demektir.

Prof. Dr. Mevlüt GÜNDÜZ

EĞİTİMİN EKONOMİK TEMELLERİ

Eğitim arzı, çeşitli düzeylerdeki eğitim kurumlarının bireylere sunduğu eğitim hizmetlerini ifade eder. Eğitim arzı, İlk ve orta öğretim kuruluşlarıyla yüksek ve üniversite gibi eğitim kurumlarının eğitim hizmeti görmek için arz ettikleri zamandır. Eğitimde arz, okul öncesinden yükseköğretime kadar eğitim hizmeti için arz edilen zaman, yer ve hizmet verilecek öğrenci sayısıdır. **Eğitim talebi,** bir ülke vatandaşlarının belli bir dönem içinde, belli maliyetlere katlanarak almak istedikleri eğitim hizmetleridir.

Alternatif Maliyet (Fırsat Maliyeti): Tercih, insan gereksinimlerini en iyi karşılayan mal ve hizmetlerin seçilmesi ve insan gereksinimlerinin karşılanmasını ifade etmektedir. Bu noktada sınırlı kabul edilen mal ve hizmetlerin arasından en iyi tercihin yapılması ve gereksinimleri karşılayan diğer alternatif mal ve hizmetlerin terk edilmesi, ekonomi biliminde alternatif maliyet (fırsat maliyeti) kavramıyla açıklanmaktadır.

Beşeri sermaye: Bireylerin iş yapabilme ve zihinsel yeteneklerinin geliştirilmesi, verimliliklerinin artırılması ve gelecekte ekonomik güç elde etme potansiyellerinin geliştirilmesi amacıyla eğitim, yetiştirme gibi etkinliklerle kazandırılan alışkanlıklar, bilgi kazanma ve gelecekte daha iyi iş olanakları için yer değiştirebilme etmenlerinin oluşturduğu sermaye olarak tanımlanabilir.

Ekonomik Büyüme ve Kalkınma: Ekonomik büyüme, bir ülkenin toplam olarak reel milli gelirinde meydana gelen yıllık artış oranını ifade etmektedir. Büyüme daha çok nicel, kalkınma ise nicelikle birlikte nitelik boyutunu da içeren bir kavramdır.

Eğitimin Maliyeti: Bir mal ya da hizmetin elde edilebilmesi için başka mal ya da hizmetlerden vazgeçmek, mal ve hizmetlerin üretilebilmesi için kullanılması gereken miktar; maliyet kavramıyla açıklanmaktadır. Maliyet, ekonomik süreçlerde genel olarak para ile ifade edilmektedir. Eğitim maliyetleri doğrudan ve dolaylı maliyetler olarak ikiye ayrılır:

Doğrudan maliyetler, eğitim hizmetinin üretilmesinde kullanılan girdilerin maliyetleridir. (Öğretmen maaşları, kitap alımlar vb.)

Dolaylı maliyetler, eğitim hizmetlerinin üretilmesi için katlanılması gereken maliyetlerdir. (Öğrencinin eğitime harcadığı zaman)

EĞİTİMİN POLİTİK TEMELLERİ

- Politik sistemlerin devamlılığını sağlamak
- Bireyleri siyasallaştırmak
- Etkili yönetici ve liderler yetiştirmek
- Etkili vatandaşlar yetiştirmek
- Var olan siyasal düzeni koruyacak, milli değerlere ve millet bilincine sahip bireyler yetiştirmek,
- Ülke yönetiminde görevler üstelenecek liderler yetiştirmek,
- Toplumsal gelişme ve ilerlemeyi sağlayacak bireyler yetiştirmek,
- Demokratik yaşamın geliştirilmesine katkı getirecek bireyler yetiştirmek.

Eğitim politikaları saptanmasında etkili kurumlar ve yapılar: Merkezi Hükümet, Milli Eğitim Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Genel Kurmay Başkanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı, Talim Terbiye Kurulu, Türk Tarih Kurumu, Türk Dil Kurumu

EĞİTİMİN TARİHİ TEMELLERİ

- Çağdaş öğretmen yetiştirmek için bugünkü anlamda ilk öğretmen okulu erkeklere yönelik olarak 16 Mart 1848'de "Dârülmuallimîn" adıyla açılmıştır. Dârü'l-Muallimât ise 1870 yılında Osmanlı Devleti'nde, ilk ve orta öğretim kız okullarına öğretmen yetiştirmek için açılan eğitim kurumudur.
- 1924'te çıkarılan Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile bütün okullar Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmıştır. Böylelikle medreseler kaldırılmıştır. İlköğretim zorunlu hale geldi ve parasız oldu. Yüksek din adamı yetiştirmek için ilahiyat fakültesi açıldı. Dinin doğru bir şekilde öğretilmesi için okullar açıldı. Eğitimde laikleşme çabası başladı.
- Maarif Teşkilatı Kanunu (1926) çıkarıldı. Millî Eğitim Bakanlığı'nın nasıl çalışacağı Maarif Teşkilatı Kanunu ile belirlenmiştir. Türkiye'de İlkokul, lise ve üniversitelerde verilecek eğitimin esasları bu kanunla düzenlenmiştir. Bu kanunla bugünkü eğitim sisteminin ana çizgileri oluşturuldu.
- 1928 yılında Latin alfabesi kabul edilmiştir. Alfabe değişikliğinin hızla uygulanması için yaygın bir eğitim kampanyası başlatılmış, bu amaçla Millet Mektepleri açılmıştır.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından alınan kararla, 1933'te kapatılan Darülfünun'un yerine 1933'te İstanbul Üniversitesi kurulur. Bu olayda Albert Malche'nin raporu önemli rol oynamıştır.
- Ülkemize gelip farklı konularda rapor hazırlayan önemli kişiler John Dewey, Alfred Kühne, Omer Buyse, Albret Malche, Beryl Parker, ve Kate V. Wofford'dur.
- Eğitimin gelişimine yönelik kararlar almak için 1939'dan itibaren Milli Eğitim Şûraları toplanmaya başlamıştır.
- 1940 yılında Türkiye'de nitelikli öğretmen yetiştirme alanında "Köy Enstitüleri" kurulmuştur. Köy Enstitüleri, neredeyse tüm Anadolu'nun okulsuz ve öğretmensiz olduğu gerçeği göz önüne alınarak ilkokul mezunu zeki köy çocuklarının bu okullarda yetiştirildikten sonra yeniden köylere giderek öğretmen olarak çalışmaları düşüncesiyle kurulmuştur.

Dr. Meylüt Gürbüz

- Köy Enstitüsü projesi bütünüyle Türkiye Cumhuriyeti'ne aittir ve dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel tarafından yönetilmiş bir programdır. Köy Enstitülerinin kurucusu ve en önemli fikir önderi aynı zamanda dönemin İlköğretim Genel Müdürü ise İsmail Hakkı Tonguç'tur.
- 1924'te ülkemize çağrılan ve Türkiye Maarifi Hakkında Rapor adıyla bir de rapor veren John Dewey, 1945'te ikinci kez ülkemize gelip Hasanoğlan Köy Enstitüsündeki eğitim uygulamalarını görünce bütün dünyaya etkili bir mesaj vermiştir.
- 1961 yılında 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu çıktı.
- 1973 yılında çıkarılan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile milli eğitimin temel ilkeleri saptanmış, eğitim sisteminin yapısı okulöncesi eğitim, temel eğitim, ortaöğretim ve yükseköğretim olarak belirlenmiştir.
- 1973 yılında çıkarılan Milli Eğitim Temel Kanunu gereği, öğretmenlerin yükseköğretimde yetiştirilmeleri adına lise dengi ilk öğretmen okulları 1974 yılında kapatılıp iki yıllık eğitim enstitülerine dönüştürülmüştür. 1982 yılında yürürlüğe giren kararname ile iki yıllık eğitim enstitüleri eğitim yüksekokuluna dönüştürülerek eğitim fakültelerine bağlanmıştır. 1982'de öğretmen yetiştirme görevi üniversitelere verildi.
- Onbirinci Milli Eğitim Şurasında (1982) öğretmenlerin, öğretecekleri alanda en az lisans mezunu olmaları ve güçlü bir öğretmenlik meslek bilgisine sahip olmaları istenmiştir.
- 1997 yılında ortaokul düzeyindeki bütün okullar kaldırılmış ve ilköğretim kesintisiz ve zorunlu olarak 8 yıla çıkarılmıştır.
- 2004-2005 eğitim-öğretim yılından itibaren yapılandırmacı öğrenme anlayışına geçildi.
- 2012 yılında 4+4+4 uygulamasına geçilmiştir.
- 2024 yılında Türkiye Yüzyılı Maarif Modeline geçildi.
- 2024 yılında 7528 sayılı Öğretmenlik Mesleği Kanunu yayımlandı.

EĞİTİMLE İLGİLİ ÜNLÜ DÜŞÜNÜRLERİN GÖRÜŞLERİ

FARABİ: Kendisine Aristo'dan sonra Muallim-i Sani (ikinci öğretmen) denir.

Eğitime İlişkin Görüşleri Şunlardır:
- ✓ İlk kez doğrudan eğitim bilimine ilişkin görüşler ileri sürmüştür.
- ✓ Eğitimin amacı, bireyin mutlu olmasını sağlamak ve bireyi topluma kazandırmaktır.
- ✓ Yöntem konusunda kolaydan- zora, basitten karmaşığa gidilmelidir. Bir şey öğretilmeden diğerine geçilmemelidir.
- ✓ Disiplin ne sert, ne de yumuşak olmalı, ılımlı bir yol izlenmelidir.
- ✓ Tartışma yönteminin eğitime sokulmasını söylemiştir.
- ✓ Eğitim ve öğretim bir birinden ayrılmalıdır.
- ✓ Çocuklar sorumluluk duygusuna sahip olarak yetiştirilmelidir.

İBN-İ SİNA: Eğitimin ve öğretmenliğin uzmanlık gerektirdiğini, bu nedenle herkesin öğretmen olamayacağını savunmuştur.

Eğitim İle İlgili Görüşleri Şunlardır:
- ✓ Öğretmen, çocuğu her yönüyle tanımalıdır. Çocukların yetenekleri tanınmalı ve onlarla ilgilenilmelidir
- ✓ Çocuğun zevk ve ilgileri meslek eğitiminde göz önünde tutulmalıdır. Oyun, çocuk eğitiminde önemlidir.
- ✓ Çocuğun ilk eğitimi ahlak eğitimi olmalıdır.
- ✓ Deney, gözlem ve araştırma yöntemini öne sürmüştür.
- ✓ Çocuk üstündeki baskı olumsuz sonuçlar doğurur. Öğretmen, yumuşak ve nazik bir tutum sergilemeli ancak otoriteyi kaybetmeyecek bir denge kurmalıdır.
- ✓ Öğretmen nitelikli ve uzman olmalı; dindar, dürüst, bilgili, insaflı, temiz, nazik ve sabırlı olmalıdır.
- ✓ Eğitimin sınıf ve statü farkı gözetmeksizin her çocuğa verilmesini ve meslek eğitimi kazandırmaya yönelik olmasını dile getirir.

BİRUNİ: Bilimsel yöntemden yanadır. Ona göre araştırma, gözlem ve deneye dayanmalıdır. Duyduklarımız gördüklerimizden farklı olabilir. Öğrenmede taklit ve ezberciliğe yer yoktur. İnsan kendi aleyhine dahi olsa doğruluktan ayrılmamalıdır.

YUSUF HAS HACİP: Yazdığı Kutadgu Bilig (Mutluluk veren bilgi) adlı eseri Türk eğitim tarihinde önemli yer tutar. Bu eseri, Türk düşünce hayatında önemli bir devir açmıştır.

Eğitime ilişkin görüşleri
- ✓ Bilgi çocuğa küçük yaşta öğretilirse, kalıcı olur.
- ✓ Anne ve babalar çocuklarıyla direk ilgilenmelidir. Anne - babalara, çocuklarına erdem ve bilgi kazandırmaları konusunda öğütler vermiştir.
- ✓ Eğitimde kız ve erkek ayrımı olmamalıdır.
- ✓ Ahlak ve fazilet eğitimi üzerinde durmuştur
- ✓ Çocuk, bilgin ve edepli öğretmen elinde yetiştirilmelidir.
- ✓ Öğrenme hayat boyu devam etmelidir.
- ✓ Çocuğun ilgisine göre eğitim verilmelidir.
- ✓ İşbaşında eğitimi savunmuştur.

Prof. Dr. Mevlüt GÜNBÜZ

KAŞGARLI MAHMUT: Türkçenin ilk sözlüğü olan Divan-ü Lügati't-Türk adlı eseriyle tanınır. Türkçe'nin üstün bir dil olduğuna inanır. Türkler için yeni bir hedef- ufuk belirlemiştir. Aile içinde çocuğun bakımı ve yetiştirilmesi üzerinde durur. Çocuk oyunları hakkında eserde geniş bilgiler mevcuttur. Dil öğretimi konusunda başarılı bir yöntem izlemiştir.

AHMET YESEVİ

- ✓ İlk Türk tarikatını kurmuştur.
- ✓ Türklerin İslamiyet'e ve tasavvufa dayalı eğitiminde etkili olmuştur.
- ✓ Divan-ı Hikmet adlı eseriyle Türk-İslam tasavvuf anlayışının öncülerindendir.
- ✓ İnsanlara hizmet ve iyilikte bulunma temel düşüncesidir.
- ✓ Sevgi ve mutluluğa dayalı bir hayat görüşünü benimsemiştir.
- ✓ Onun eğitimi, ahlaki ve dini değerlerin bireylerde şekillenmesine odaklanmıştır.
- ✓ Gelecek için bilim öğrenmek gerekir.

EMRULLAH EFENDİ: Eğitimde yenileşmenin yükseköğretimden başlatılması gerektiğini "Tûbâ Ağacı Nazariyesi" teorisi ile savunmuştur. **Satı Bey** ise bu teoriye karşı çıkarak eğitimde yenileşmenin ilkokuldan başlatılmasının daha iyi olacağını ifade ederek "Kiraz Ağacı Nazariyesi" teorisini savunmuştur.

GAZALİ

- Anne ve baba çocuklarına en iyi şekilde bakmakla yükümlüdür.
- Çocuklar gördüklerini taklit eder.
- Çocuğa iyi davranış kazandırılmalı, aydınlatılmalı, kötü arkadaşlardan sakınınmalıdır.
- Çocuklar küçük yaşta eğitilmelidir. Her şeyin iyisini ve doğrusunu öğrenmelidir.
- Çocuk bir cehverdir ve iyi öğretmende okumalıdır. Öğretmen, onlara rehberlik etmelidir.
- Çocuklara kavrayabileceği şeyler öğretmelidir.
- Gazzâlî'nin eğitim anlayışında üç farklı öğrenme anlayışı ön plana çıkmaktadır. Bunlar "anlatma ve gösterme ile öğrenme yöntemi", "yaparak yaşayarak öğrenme" ve "problem çözerek öğrenme" olarak ifade edilmektedirler. Gazzâlî ilk olarak eğitimcinin aktaracağı bilgileri anlatması ve göstermesine dikkat çeker.

İSMAYIL HAKKI BALTACIOĞLU

- Baltacıoğlu'nun eğitim yaklaşımına benzer olarak günümüz eğitiminde tasarım beceri atölyeleri bulunmaktadır. Baltacıoğlu, öğrencilerin hayatın kendisiyle buluşabileceği, üretebileceği bir eğitimi önemsemektedir. Eğitimin en önemli amaçlarından birinin üretici adam yetiştirmek olduğunu belirtir. "Atölye içinde okul" anlayışını ortaya koyar ve öğrencinin bizzat üretime katılması gerektiğini vurgular.
- Baltacıoğlu'na göre eğitim bir öğretim işi değil bir yaşama biçimidir ve okulun görevi çocukları hayata hazırlamaktır.
- Baltacıoğlu, şahsiyet pedagojisine uygun olan okula "İçtimai Mektep" der. Baltacıoğlu'nun amacı, ezbere dayanan eğitimi kaldırarak gerçek hayatı eğitimin merkezine almaktır. Baltacıoğlu'nun eğitim anlayışı "şahsiyet ilkesi", "çevre ilkesi", "çalışma ilkesi", "verim ilkesi" ve "başlatma ilkesi" ilkelerine dayanmaktadır.
- Baltacıoğlu'nun düşüncelerinin günümüzde benimsenen yapılandırmacılık yaklaşımıyla benzer olduğu görülmektedir.
- Sanat eğitiminin bireyin kişilik gelişiminde önemli olduğunu belirtir.

JEAN-JACQUES ROUSSEAU

- Rousseau'nun Emile bir çocuk büyüyor adlı eserindeki eğitim anlayışı natüralizmdeki eğitim anlayışı kapsamına dahildir.
- Rousseau'nın eğitim anlayışı "doğaya dayalı eğitim"dir.
- Ona göre çocuk, neye ilgi duyuyorsa kendini neye yönelmiş hissediyorsa ancak onu öğrenmelidir.
- Bilgiler çocuğa öğrenmeye bilişsel olarak hazır olduğunda verilmelidir.
- Çocuk kendi keşfetme süreci aracılığıyla en iyi biçimde öğrenir.
- Eğitim ve çocuk yetiştirme, disiplinci olmaktan çok izin verici bir etkileşime dayanmalıdır.
- Onun eğitim anlayışı da natüralist, özgürlükçü, özgürlükle bir anlam bulduğunu düşündüğü yurttaşlık bilincinin sağlanması yönündeki eğilim ile belirginleşir.

HAREZMÎ

- Öğrencilerimizi yalnızca bilgi edinicisi değil, aynı zamanda çözüm üreten, yaratıcı düşünceler geliştiren, problem çözme yeteneğiyle donatılmış bireyler olarak yetiştirmeyi amaçlar.
- Bu model, disiplinler arası bir yaklaşımı benimseyerek, öğrencilerimizin farklı alanlarda bilgi ve becerilerini harmanlayarak yenilikçi çözümler üretmelerini teşvik eder.
- Yeni müfredatımızda bilgi temelli eğitim anlayışından, beceri temelli eğitim anlayışına geçişi kolaylaştıran bir alt model olarak öğrencilerimizin yaratıcılığını, hayal gücünü ve eleştirel düşünme yetilerini geliştirir.
- Öğrencilerin gerçek yaşam problemlerini belirleme ve çözme sürecinde aktif rol almalarını teşvik eden disiplinler arası bir yaklaşımı olan bir modeldir.
- Ülkemizin eğitim sisteminde önemli bir dönüşüm olan Maarif Modelinin bir parçası olarak görülmektedir.

Prof. Dr. Mevlüt GÜNDÜZ

NURETTİN TOPÇU: Nurettin Topçu'nun **"**Türkiye'nin Maarif Davası**"** adlı eseri, Türk eğitim sisteminin ahlaki, kültürel ve manevi değerler üzerinden yeniden inşa edilmesini savunan köklü bir reform teklifidir. Maarif Modelin millî ve manevi değerler eksenindeki ahlak anlayışında, Topçu'nun "İsyan Ahlakı" ve Anadolu merkezli eğitim felsefesi temel alınmıştır.

- Eğitimin temel gayesi sadece bilgi yüklemek değil, insanın ruhunu ve ahlakını yüceltmektir.
- Okul, bireye sadece meslek kazandıran bir yer değil, şahsiyet ve karakter şekillendiren bir merkez olmalıdır.
- Öğretmen, sınıfta sadece ders anlatan bir memur değil, insan ruhunu işleyen bir imar sanatkarıdır.
- Muallimlik bir geçim kapısı değil, bir adanmışlık ve ruh işçiliğidir; öğrenciye rehberlik ve örneklik eder.
- Muallimin emeği para ile ölçülemez, onun mükafatı yetiştirdiği ahlaklı nesillerdir.
- Eğitim, Türk-İslam kültürünün tarihi köklerine ve manevi dinamiklerine dayanmalıdır.
- Okullar, ezberleyen değil, sorgulayan, felsefi derinliğe sahip ve hür düşünebilen bireyler yetiştirmelidir.
- Müfredat; din (maneviyat), bilim (akıl) ve sanatı (estetik) bir arada barındırmalıdır.

PESTALOZZI: Modern eğitimin babası olarak kabul edilir.

- Her bireyin öğrenme yeteneğine ve her bireyin eğitim hakkına inanıyordu. Toplumun bu hakkı uygulamaya koymasının bir görev olduğuna inanıyordu.
- Eğitimin amacının ahlaklı, bencil olmayan ve topluma faydalı bireyler yetiştirmek olduğunu savunan öncü bir eğitim reformcusudur. Eğitimi bir toplumsal kalkınma aracı olarak görmüş ve çocuğun zihinsel, ahlaki ve fiziksel kapasitesini bütüncül bir şekilde geliştirmeyi hedeflemiştir.
- Pestalozzi**,** eğitimin 'Zihin', 'Kalp' ve 'Eller'in güçlerini geliştirmesi gerektiğine inanıyordu. Bunun, doğruyu ve yanlışı ayırt edebilen ve bu bilgiye göre hareket edebilen bireyler yaratmaya yardımcı olacağına inanıyordu. Amacı, insanlığa mutluluk getirecek pratik bir yol sunacak eksiksiz bir eğitim teorisi oluşturmaktı.
- Öğretmen merkezli değil, çocuk merkezli bir öğretim yaklaşımı
- Öğrenme deneyimine pasif değil, aktif katılım
- Çocuğun doğal gelişimine dayalı özgürlüğü, birey olarak ve toplumda iyi işlev görebilmesi için gereken öz disiplinle dengelenmelidir
- Çocuğun dünyayı doğrudan deneyimlemesi ve doğal nesnelerin öğretimde kullanılması
- Öğrencilerin gözlem ve yargılama becerilerinin geliştirilmesinde duyuların kullanımı
- Okul ve ev arasında, ayrıca veliler ve öğretmenler arasında işbirliği
- Sistematik olarak düzenlenmiş, dikkatlice kademeli ve resimlendirilmiş öğretim konularının kullanımı
- Disiplinler arası ve çeşitli okul yaşamını kapsayan öğrenme
- Öğretilenlerin yanı sıra, nasıl öğretildiğine de önem veren eğitim
- Otorite korkuya değil, sevgiye dayanır

Prof. Dr. Me